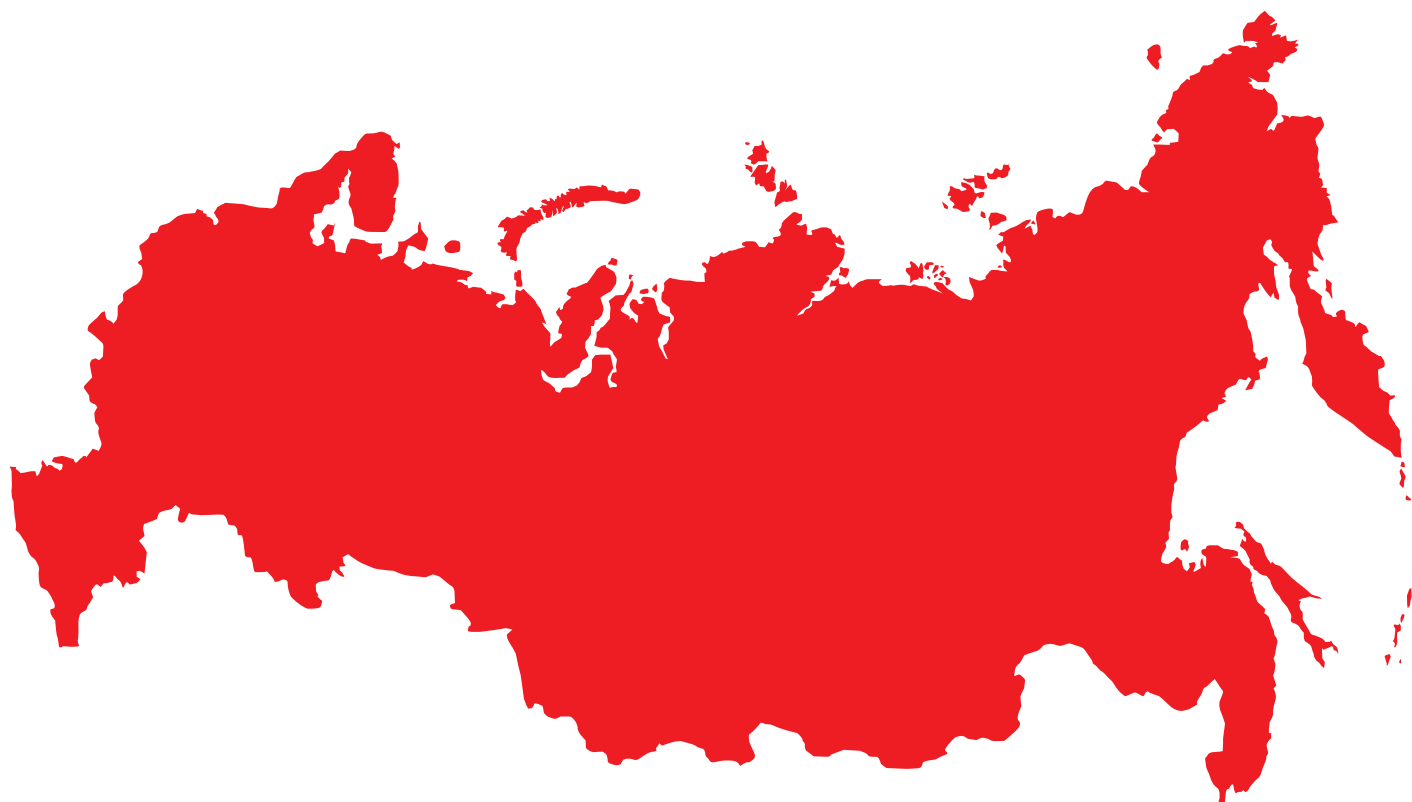

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

BEDÝNKY PŘÍBĚHŮ RUSKO

METODICKÉ A PRACOVNÍ LISTY
pro 3.–5. ročník

Jak pracovat s metodickými materiály?

Dostávají se Vám do rukou metodické materiály pro práci s dětmi – **Bedýnky příběhů**, které vycházejí z dlouhodobého projektu InBáze zaměřeného na realizaci multikulturních vzdělávacích programů ve školách a dalších veřejných prostorech. Kultura konkrétních zemí je dětem a dospělým přiblížena pomocí vyprávění pohádek, povídaní o zemi a výtvarných dílen, na nichž mají účastníci možnost své zážitky zpracovat pomocí tradičních materiálů a technik dané země.

Veškeré naše zkušenosti z realizace stovek programů v pražských i mimopražských školách jsme se snažili vložit do následujících metodických materiálů a předkládáme Vám metodiku zaměřenou na **Rusko**.

Materiály jsou zpracované jako inspirace v rámci **průřezového tématu multikulturní výchova** a mají sloužit jako odrazový můstek k poznávání jiných kultur. Každý z nás má svůj vlastní postoj a přístup k výuce a při kontaktu s dětmi jim také předáváme své zkušenosti a názory, proto při práci s metodikou můžeme volit a upravovat aktivity a témata, která nás zajímají a jsou vhodná pro konkrétní věk a danou skupinu dětí, se kterou právě pracujeme. Časová dotace u aktivit je také orientační, a je třeba ji vždy zvážit a přizpůsobit konkrétním podmínkám.

Metodické materiály mají několik částí. **Kultura a jazyk** konkrétních zemí **jsou dětem přiblíženy pomocí pohádek**, které pomáhají poznat osobitost země a představují tak důležitý **pramen k pochopení identity lidí**, kteří z ní pocházejí. Dále jsou v metodice informace o dané zemi zpracované do jednotlivých předmětů: *Český jazyk, Matematika, Prvouka / Vlastivěda / Přírodověda, Výtvarná a pracovní výchova, Anglický jazyk, Hudební výchova a Tělesná výchova*.

V materiálech **najdeme pracovní listy s nejrůznějšími úkoly**, pohybové a výtvarné činnosti, ale i hudební a divadelní aktivity, jazykové hry, audionahrávky a video ukázky, odkazy na tipy a zajímavosti. Tyto aktivity jsou představeny s využitím **různých výukových metod a strategií**, jako jsou například: skupinová, párová a samostatná práce, didaktická hra, zážitková metoda, projektové vyučování, prezentace, výklad, diskuse, čtení, pozorování, předvídání, brainstorming, poslech a imitace a další.

Jedná se o **určitý návod**, jak s informacemi o konkrétní zemi pracovat, ale není nutné se snažit zařadit do výuky všechny aktivity a striktně dodržovat navržené postupy a instrukce. **Metodika funguje jako celek** a jednotlivé oblasti jsou vzájemně provázány, **ale také ji můžeme rozdělit na jednotlivé části** a pracovat s nimi zvlášť v průběhu roku.

Přejeme příjemnou zábavu při práci s metodikou.

METODICKÉ LISTY – POHÁDKA (PL 1–3)

Mezioborové vztahy:	Český jazyk a literatura, Další cizí jazyk, Výtvarná výchova, Prvouka
Výukové metody a strategie:	výklad, vyprávění, čtení, moderování, řízená diskuse, samostatná práce, prezentace, storytelling, kladení otázek, rozhovor, práce s textem
Časová dotace:	2–3 vyučovací hodiny
Vzdělávací cíle:	poznávání cizí kultury pomocí pohádek, rozvoj slovní zásoby prostřednictvím pohádky, uvědomění si některých shod ruštiny a češtiny, rozvoj kreativity
Pomůcky:	tabule, interaktivní tabule, mapa/atlas, pracovní listy (PL1–3), psací potřeby

Postup:

Žáky nejprve posadíme ve třídě tak, jak jsme zvyklí, do kruhu, na koberec nebo na zem s polštářky či podsedáky a společně si přečteme pohádku „Sestřička Helenka a bratříček Ivánek“ v českém a ruském jazyce **ZDE**. Pokud nemáme možnost, aby někdo četl pohádku v ruštině, můžeme si ji pustit jako **audionahrávku**.

Ptáme se žáků *Jak se vám pohádka líbila? Znáte nějakou podobnou?* Žáci mohou znát např. pohádku Mrazík.

Dále se ptáme žáků *Rozuměli jste všemu, nebo jsou v textu slova, která vám nejsou jasná?* Pokud žáci něčemu neporozuměli, společně si vysvětlíme. Pokračujeme v dotazech a necháme žáky hádat cizí jazyk. *Poznali jste, jakým cizím jazykem se v pohádce hovoří? A rozuměli jste v ruštině některým slovům?* Ukážeme si na mapě Rusko a řekneme si, že se jedná o největší stát světa.

Poté rozdáme žákům **PL1** a necháme je vyplnit jména hlavních postav pohádky v češtině a ruštině. Nechceme po žácích, aby napsali ruská jména postav v azbuce, ale pouze latinkou (**Helenka a Ivánek, Aljonuška a Ivanuška**). Společně si zkontrolujeme.

Jména postav v azbuce můžeme ukázat dětem v pohádce (**Алѣнушка и Иванушка**). Pokud máme ve třídě ruský píšící žáky, určitě toho využijeme a požádáme je, aby jména na tabuli napsali sami. Detailně se azbuce budeme věnovat v pracovním listu k českému jazyku.

V pohádce se vyskytuje mnoho veršovaných pasáží, proto se na jednu z nich zaměříme v dalším úkolu. Necháme žáky najít slova v osmisměrce a poté je doplnit do textu a verše tak dokončit.

řešení: SLUNCE, VYSOKO, STUDNA, DALEKO, SUŽUJE, POT, LIJE

SLUNCE STOJÍ VYSOKO,
STUDNA JE DALEKO,
VEDRO SUŽUJE,
POT SE LIJE.

V následujícím úkolu pracují žáci s textem, který doplnili. V textu červeně podtrhnou **PODSTATNÁ JMÉNA** a modře **SLOVESA**. Do připravených koleček poté zapíší jejich počty, od každého druhu jsou v textu čtyři. Dále mohou zkusit také určit slovní druhy u slov, která jim ve verši zbyla (příslovce **VYSOKO**, **DALEKO** a zájmeno **SE**). Společně si poté úkol zkontrolujeme.

Rozdáme každému žákovi **PL2**, který se věnuje zvířatům z pohádky a jejich stopám. V prvním úkolu mají žáci správně spárovat stopy s obrázky zvířat.

řešení zleva doprava: kůň, kohout, kozel, tele, pes

V dalším úkolu žáci potrhnou stopy těch zvířat, která v pohádce nevystupují.

řešení: kohout, pes

Ve třetím úkolu poté označí červeně zvíře, ve které se Ivánek proměnil, když se napil z jeho stopy.

řešení: kozel (v pohádce kozlík)

Na následujícím pracovním listu **PL3** žáci zkusí dokreslit zbývající děj pohádky. Než se pustí do práce, můžeme si děj pohádky ještě společně zopakovat. Starší žáci mohou vymyslet vlastní pokračování pohádky a nakreslit vymyšlený děj. Po vypracování si o obrázcích povídáme.

Jak se jmenovaly dvě hlavní postavy příběhu? Vzpomeneš si také, jak se jmenují v ruštině? Dopln jejich jména na řádky.

_____ a _____

_____ a _____

Zkusíš doplnit veršovaný text, který se v pohádce několikrát objevuje? Všechna chybějící slova najdeš v osmisměrce.

S _____ STOJÍ V _____,

S _____ JE D _____,

VEDRO S _____,

P __ SE L ____.

Ž	G	M	E	Ň	L	F	E	E	Q
U	B	P	S	L	S	H	C	C	N
U	Z	D	I	T	K	N	I	Š	U
S	U	J	A	V	U	C	Q	Y	A
U	E	Ř	M	L	Ú	D	O	Ď	V
Ž	X	Ň	S	Ž	E	K	N	Í	Ň
U	L	Z	W	P	O	K	T	A	V
J	B	Ř	N	S	Y	Ú	O	I	G
E	D	U	Y	Č	N	B	P	N	D
Y	G	V	Ě	T	O	P	Ý	Ď	W

Poté podtrhni podstatná jména červeně a slovesa modře a spočítej, kolik každého druhu je. Pojmenuj slovní druhy, které ti zbyly.

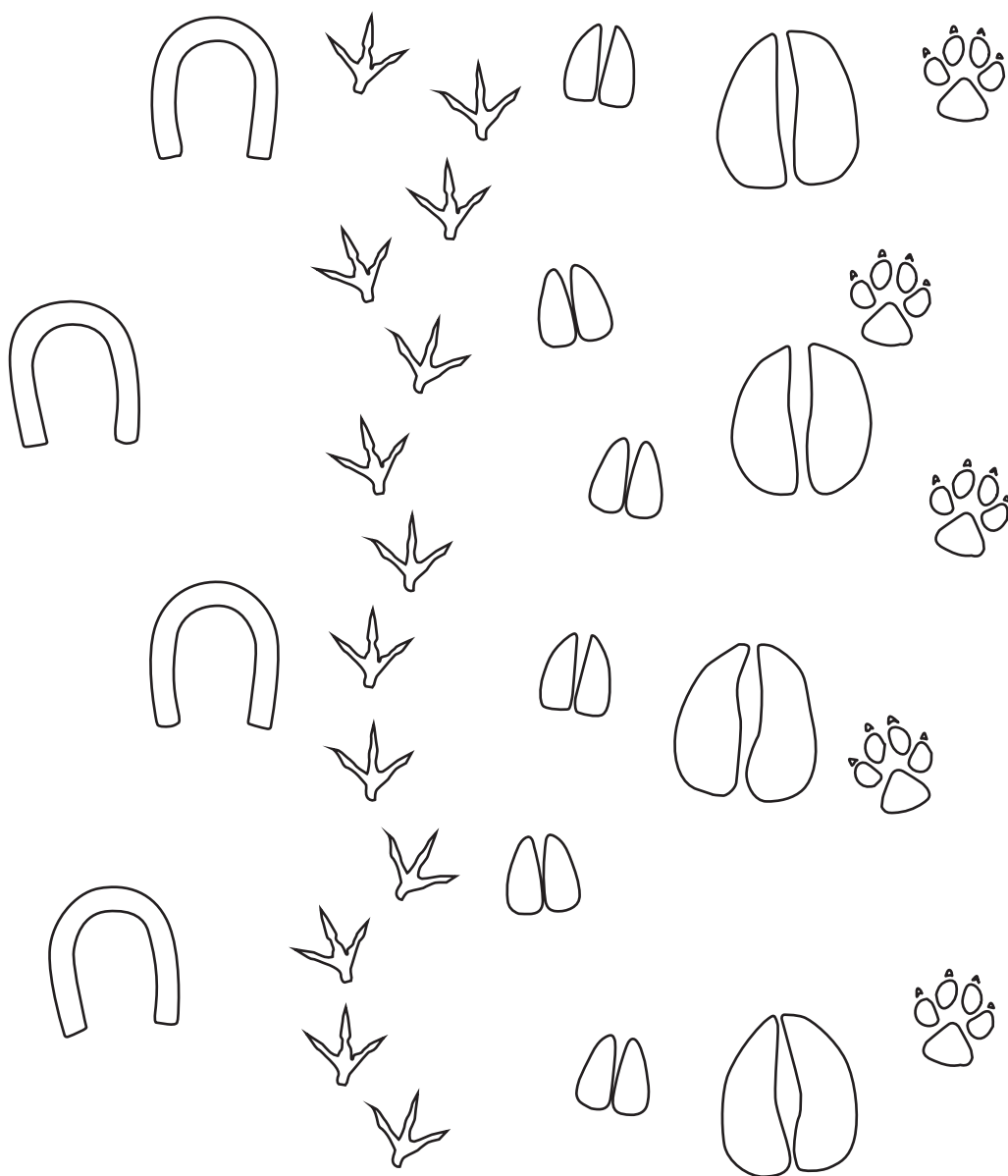

Po cestě děti viděly různé stopy zvířat.

Poznáš, která stopa patří kterému zvířeti? Spoj je čarou.

kohout, pes, tele, kůň, kozel

Podtrhni stopy zvířat, které v pohádce děti neviděly.

Ivánek se nakonec z jedné stopy naplněné vodou napil, protože měl strašlivou žízeň. Zakroužkuj červeně, ve které zvíře se Ivánek proměnil.

Helenka bratříčka kozlíčka neopustila. Sedla si pod strom a usedavě plakala. Jel kolem bohatý pán, kterému se líbila, a tak jí nabídl sňatek. Helenka se za něj provdala. Jejich štěstí se nelíbilo zlé čarodějnici. Nakresli pokračování pohádky, které by mělo mít 4 obrázky podle toho, jak se příběh dál vyvíjel.

METODICKÉ LISTY – ČESKÝ JAZYK (PL 4–6)

Mezioborové vztahy:	Další cizí jazyk, Prvouka
Výukové metody a strategie:	výklad, vyprávění, čtení, brainstorming, moderování, řízená diskuse, samostatná a skupinová práce, prezentace, kladení otázek, rozhovor, práce s textem, projektové vyučování
Časová dotace:	2–3 vyučovací hodiny
Vzdělávací cíle:	seznámení se s ruským jazykem, uvědomění si rozdílů češtiny a ruštiny, seznámení se s azbukou, nácvik ruské výslovnosti, procvičování slovních druhů, nácvik psaní dopisu a adresy, vyhledávání chybějících informací na internetu
Pomůcky:	tabule, interaktivní tabule, mapa/atlas, pracovní listy (PL4–6), psací a kreslicí potřeby

Postup:

Nejprve si s žáky popovídáme o ruštině. Jak jsme si říkali již u pohádky, rusky se mluví v Rusku, kde je ruština oficiálním jazykem, ale vedle toho také v Bělorusku, Kazachstánu a Kyrgyzstánu. Rovněž v dalších částech bývalého Sovětského svazu se rusky domluvíme, protože početné ruské menšiny žijí na Ukrajině, Lotyšsku, Litvě, Estonsku, Uzbekistánu nebo třeba v Izraeli.

Ruština je rodným jazykem největšího počtu lidí v Evropě a druhým nejrozšířenějším jazykem na internetu po angličtině. Zajímavostí určitě je, že je i jedním ze dvou úředních jazyků na palubě Mezinárodní vesmírné stanice (ISS).

V Rusku existuje 35 dalších jazyků, které jsou spolu s ruštinou považovány za úřední jazyky v různých oblastech Ruska. **ZDE** je zajímavý přehled oficiálních jazyků světa. Kromě toho se v Rusku dnes hovoří více než 100 dalšími jazyky, které používají různé druhy písma. Ruština používá azbuku.

Nyní žákům rozdáme **PL4**, ve kterém si práci s azbukou vyzkouší. Nejprve je necháme samostatně pracovat a potom si společně ukážeme rozdíly v jednotlivých písmenech a výslovnosti: zejména v souhláskách (ruské **B=V**, **H=N**, **P=R**, **C=S**, **X=CH**) nebo ve výslovnosti jednotlivých samohlásek (**E=je**, **Y=U**). Dále je seznámíme s výslovností písmen, které česká abeceda neobsahuje (**Б, Г, Ж**,

З, И, Й, Л, П, Ф, Ц, Ш, Щ, Ы, Ю, Я). Upozorníme také na absenci písmene H (místo kterého se používají písmena Г=G nebo Х=CH).

Azbuka

<i>Písmeno</i>	<i>Výslovnost</i>	<i>V češtině</i>	<i>Písmeno</i>	<i>Výslovnost</i>	<i>V češtině</i>
А а	a	a	Р р	er	r
Б б	be	b	С с	es	s
В в	ve	v	Т т	te	t
Г г	ge	g	У у	u	u
Д д	de	d	Ф ф	f	f
Е е	je	j, e	Х х	cha	ch
Ё ё	jo	jo	Ц ц	ce	c
Ж ж	že	ž	Ч ч	če	č
З з	ze	z	Ш ш	ša	š
И и	i	i	Щ щ	šč	šč
Й й	j	j	Ъ ъ	tvrdý znak	= tvrdší výslovnost
К к	ka	k	Ы ы	ы	y
Л л	el	l	Ь ь	měkký znak	= měkčí výslovnost
М м	em	m	Э э	e	e
Н н	en	n	Ю ю	ju	ju
О о	o	o	Я я	ja	ja
П п	pe	p			

Dále můžeme uvést příklady jednotlivých slov – napíšeme na tabuli třeba jména žáků nebo názvy měst v češtině a necháme žáky, aby je vyzkoušeli převést do ruštiny: PRAHA=ПРАГА, OSTRAVA=ОСТРАВА, BRNO=БРНО, VLTAVA=ВЛТАВА, JEZERO BAJKAL=ОЗЕРО БАЙКАЛ, ČERNÉ MOŘE=ЧЁРНОЕ МОРЕ, JANA=ЯНА, PETR=ПЁТР, MÍŠA=МИША (klučící jméno), KAMILA=КАМИЛА, MONIKA=МОНИКА, BORIS=БОРИС.

Můžeme se inspirovat jazykovými úkoly na Pracovní kartě 4 v **metodických materiálech**, kde nalezneme např. jazykolamy nebo podobně znějící slova v ruštině s jiným českým významem a také základní fráze v ruštině. Pracovní kartu 4 si také můžeme poslechnout jako audionahrávku. Inspirovat se můžeme také **ZDE**.

Rozdáme **PL5**, v němž žáci samostatně pracují na cvičení týkajícím se určování a procvičování slovních druhů. Úkol si projdeme, ptáme se dětí, zda rozumí významu všech slov, pokud některá neznají, společně je vysvětlíme. Po jeho vypracování si společně zkontrolujeme. Na interaktivní tabuli nebo mapě si ukazujeme, kde leží **Rusko**, **Černé moře**, **Bajkal** a hlavní město **Moskva**. Na stránkách najdeme mnoho zajímavostí a obrázků. Všem těmto pojmům se v metodice dále věnujeme. Vysvětlíme si, co je **polární záře** – fotografie najdeme **ZDE**.

Pro žáky budou určitě zajímavé také obrázky Matrjošky nebo fotografie z populární pohádky Mrazík.

Následující **PL6** má 3 listy a žáci na něm pracují samostatně. Mají k dispozici text dopisu od Kolji, který bydlí v Moskvě. Nejprve mají označit vlastní jména. Úkol si poté společně projdeme.

V dalším kroku mají žáci Koljovi odepsat a napsat krátký dopis o sobě, své rodině, místě, ve kterém bydlí. Pracují ve skupinách nebo společně. Starší žáci mohou dopis napsat samostatně. Dopis si mohou děti vyzdobit podle své fantazie. Mohou nakreslit také obrázky známých pražských památek.

V posledním úkolu nesmí zapomenout také doplnit informace na obálku, aby odpověď našla správného adresáta, vyplňují tedy obě adresy, svou i Koljovu. Předtím než začnou žáci adresy vyplňovat, je důležité jim vysvětlit rozdílnou praxi.

V čem se liší vyplňování adresy v Rusku oproti České republice?

- V Rusku se na adresu vždy musí napsat číslo bytu, které je uvedeno na poštovních schránkách. Příjmení se na schránkách nikdy neuvádí, ruští poštáci to mají jednodušší, rychle hodí dopisy do očíslovaných poštovních schránek.
- V Rusku neznají popisná a orientační čísla, každá budova je označena jedním číslem.
- Poštovnímu směrovacímu číslu se v Rusku říká INDEX (ИНДЕКС), na rozdíl od českého obsahuje 6 číslic a zapisuje se ve formátu 123456 nebo 123 456.

Pro vyhledávání PSČ použijeme web <https://worldpostalcode.com/> a zadáme v ruštině улица Гашека, Москва nebo latinkou Moskva ul. Gasheka.

Moskva má poštovní směrovací číslo 125047 nebo můžeme zapsat 125 047.

Zopakujeme si s žáky psaní pravidel pro správné vyplnění obálky, která jsou stejná jako v České republice.

- 1) Na první řádek píšeme hůlkovým písmem křestní jméno a příjmení.
- 2) Na druhý řádek název ulice, číslo budovy a číslo bytu.
- 3) Do dalších řádků napíšeme město, okres, kraj.
- 4) Poté název státu, protože posíláme dopis do zahraničí.
- 5) Na poslední řádek uvedeme poštovní směrovací číslo.

Tady je přehled písmen ruské abecedy - azbuky.
Zakroužkuj ta, která najdeš i v abecedě české -
samohlásky červeně a souhlásky modře.

Аа Бб Вв Гг Дд

Ее Ёё Жж Зз Ии

Йй Кк Лл Мм Нн

Оо Пп Рр Сс Тт

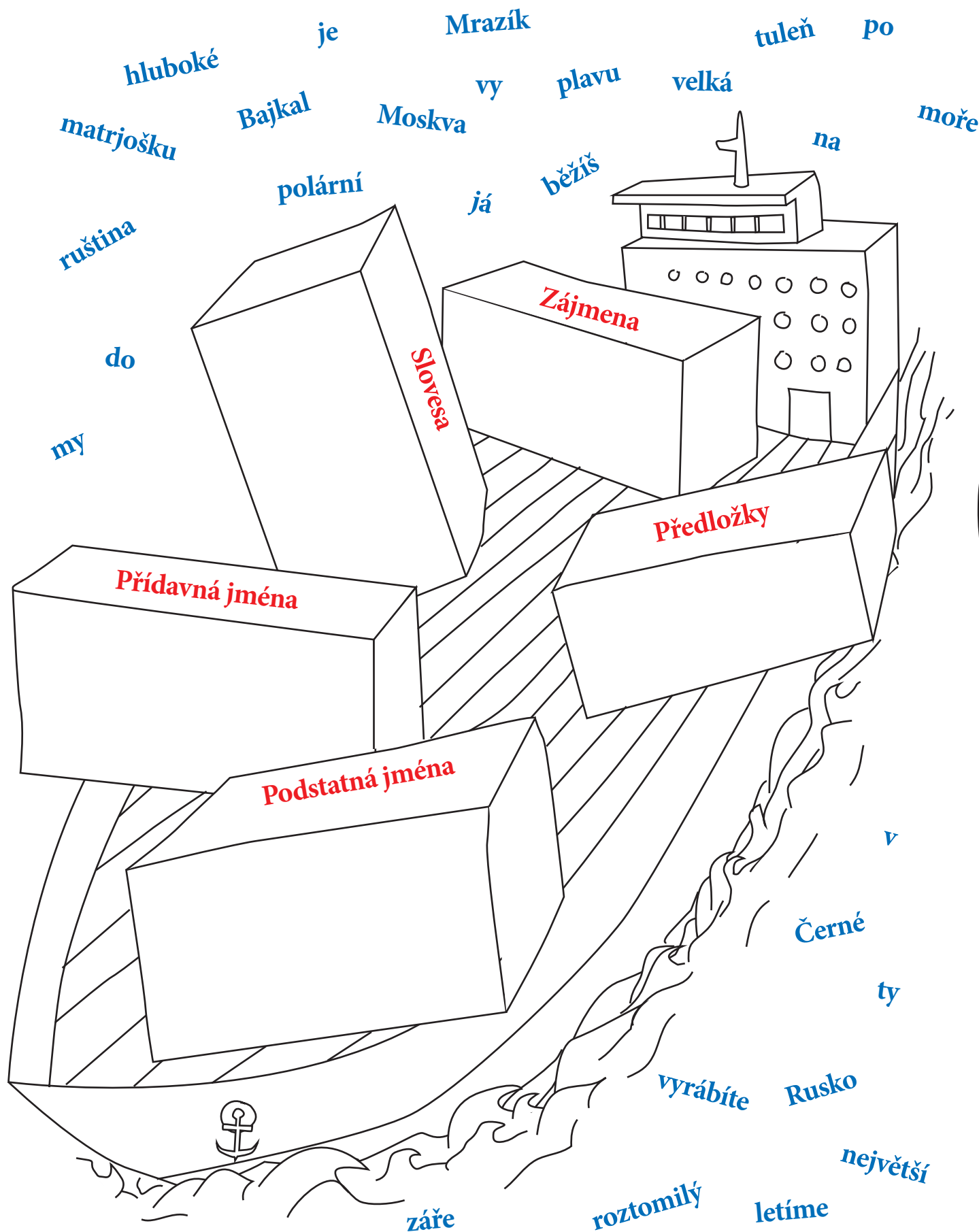
Уу Фф Хх Цц Чч

Шш Щщ Ъъ Ыы Ьь

Ээ Юю Яя

Na palubě velké nákladní lodě se převrátily kontejnery s různými slovy. Roztříd je správně podle slovních druhů.

Přečti si text a podtrhni vlastní jména.

Ahoj,

jmenuju se Kolja Petrov, je mi 9 a chodím do 3. třídy. Bydlím v Moskvě, což je hlavní město Ruska. Moskva je fakt veliká, nejlidnatější město Evropy, žije tady asi 12,5 milionů obyvatel. A to je víc než v celé České republice dohromady. Moskva je krásná, jezdí sem mnoho turistů a protéká jí řeka, která se taky jmenuje Moskva.

Já bydlím s rodiči v centrální části Moskvy v Tverském okrese, v ulici Jaroslava Haška, budova 271, byt číslo 93, vysoko až ve 24. patře. Cesta na Rudé náměstí od nás trvá 30 minut. Na náměstí stojí chrám Vasila Blaženého, zdi Kremlu, mauzoleum Lenina, Státní historické muzeum a obchodní dům GUM. V Moskvě je taky hodně univerzit, parků a divadel.

Nejznámějším je Bolšoj těatr, neboli Velké divadlo. Byl jsem tam s maminkou na baletu Labutí jezero. Líbilo se mi, jak tančí, ale raději mám počítačové hry.

Měj se hezky a napiš mi něco o sobě.

Těším se na Tvůj dopis :-)

Kolja

Napiš Koljovi odpověď a nezapomeň vyplnit také adresy na obálce.

Koljovu adresu umístí do políčka adresát (použij údaje z textu, nezapomeň na číslo budovy a bytu, to je v Rusku velmi důležité). Svoji adresu vyplň zase do políčka pro odesílatele.

Víš, jaké údaje pro správné vyplnění adresy ti ještě chybí? Dokážeš si je vyhledat na internetu?

METODICKÉ LISTY – ČESKÝ JAZYK (PL 7)

TÉMA: TRANSSIBIŘSKÁ MAGISTRÁLA

Mezioborové vztahy:	Český jazyk, Prvouka
Výukové metody a strategie:	výklad, vyprávění, brainstorming, moderování, řízená diskuse, samostatná a společná práce, kladení otázek, rozhovor, práce s textem, projektové vyučování
Časová dotace:	1 vyučovací hodina
Vzdělávací cíle:	zopakování pojmů z pohádky, zopakování a získání nových informací týkajících se ruských reálií, procvičování pojmů z českého jazyka, prvouky, práce s křížovkou
Pomůcky:	tabule, interaktivní tabule, mapa/atlas, pracovní list (PL7)

Postup:

Předpokladem pro vypracování tohoto pracovního listu je práce na předchozích **PL1–4**, protože bez přečtení pohádky a povídání si o reáliích žáci nemohou úkoly zpracovat.

Rozdáme žákům **PL7** a vysvětlíme jim postup. V prvním kroku musí žáci doplnit správné odpovědi na otázky A až M do křížovky. Poté písmena z tučně označených políček přepíší na volná místa, která jsou označena číslovkami od 1 do 13. Ujistíme se, že všichni pochopili postup, v případě potřeby zopakujeme.

Poté žáky necháme, aby úkoly vypracovali sami. Jakmile jsou hotoví, společně si jednotlivé odpovědi projdeme a zkontrolujeme.

Pro mladší děti můžeme úkol upravit, žáci se mohou střídat ve čtení otázek a pedagog může v případě, že nikdo odpověď nezná dát na výběr ze dvou variant odpovědí.

D Název největší země světa.

USA / **Rusko**

F V jaké zvíře se bratříček po cestě neproměnil?

prasátko / **telátko**

G Jméno sestřičky vystupující v pohádce.

Alenka / **Helenka**

- I Zvíře podobné losovi žijící na severu.
K Druh věty, za kterou píšeme vykřičník.
M Jak se jmenoval bratříček vystupující v pohádce?

buvol / **sob**
tázací / **rozkazovací**
Honzík / **Ivánek**

Svisle

- A Jaký slovní druh je slovo *cestovat*?
B Název nejhlubšího jezera na světě.
C Jazyk, kterým se mluví v Rusku.
E Jaký slovní druh je slovo *na*?
H Hlavní město Ruska.
J Stavba spojující oba břehy řeky.
L Název kontinentu, který leží vedle Evropy.

sloveso / podstatné jméno
Tanganika / **Bajkal**
slovenština / **ruština**
zájmeno / **předložka**
Petrohrad / **Moskva**
silnice / **most**
Austrálie / **Asie**

Prohlédneme si mapu Asie a Ruska, na níž si ukážeme trasu Transsibiřské magistrály. Nepůjdeme ale příliš do hloubky, protože další pracovní listy v matematice se tématu nejdelší vlakové trati světa věnují blíže. Nechceme proto žákům některé detaily, které mohou sami vypočítat, prozradit předem.

Mapa Transsibiřské magistrály

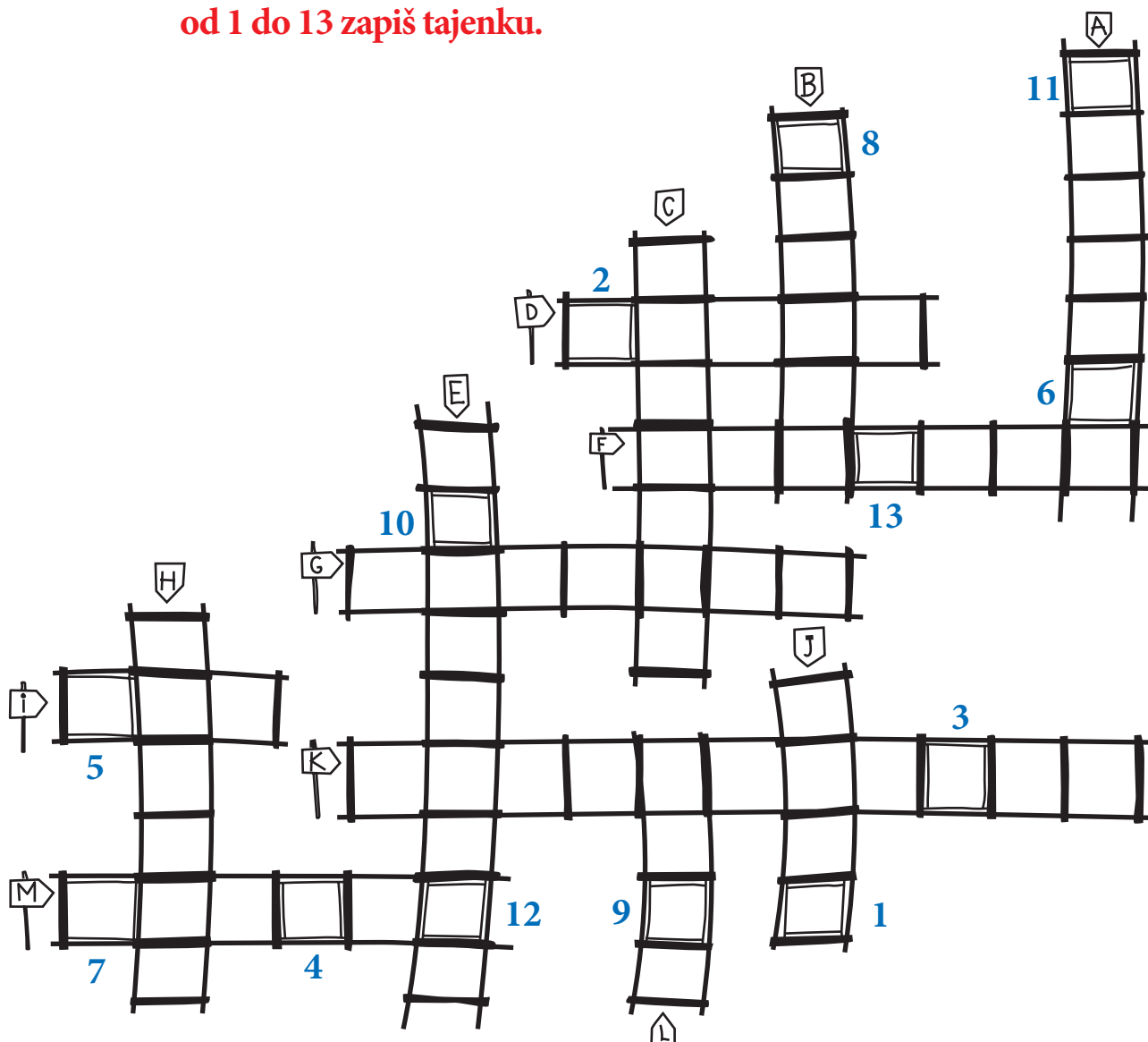
										A
					B				11	s
										l
										o
										v
										e
				D	R	u	s	k	o	
				E						
					F	t	e	l	a	6
						i				s
				10	r̃				á	t
										k
H			G	H	e	l	e	n	k	a
				d				a	J	
I	s	o	b						L	m
	S	s	K	r	o	z	k	A	z	o
		k						s		s
M	I	v	á	n	e	k	12	9	i	t
	7	a		4		a				1

Ivánék

Asie

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

Svisle

A Jaký slovní druh je slovo cestovat?

B Název nejhlubšího jezera na světě.

C Jazyk, kterým se mluví v Rusku.

E Jaký slovní druh je slovo na?

H Hlavní město Ruska.

J Stavba spojující oba břehy řeky.

L Název kontinentu, který leží

vedle Evropy.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

METODICKÉ LISTY – MATEMATIKA (PL 8–10)

TÉMA: TRANSSIBIŘSKÁ MAGISTRÁLA

Mezioborové vztahy:	Český jazyk, Prvouka
Výukové metody a strategie:	výklad, vyprávění, brainstorming, moderování, řízená diskuze, čtení a práce s textem, samostatná práce, prezentace, kladení otázek, projektová výuka
Časová dotace:	2 vyučovací hodiny
Vzdělávací cíle:	poznávání reálií Ruska, procvičování matematických operací – násobení a sčítání do 100, práce s prvočísly a slovními úlohami, rozvoj kreativity
Pomůcky:	tabule, interaktivní tabule, pracovní listy (PL8–10), psací potřeby, tabulka čísel 0–100

Postup:

Úkoly na **PL8–10** navazují na téma Transsibiřské magistrály, která prochází prakticky celým Ruskem. Protože jsme si s žáky už ukázali, odkud kam vede, budeme pokračovat v tématu dále.

Rozdáme jim **PL8**, kde mají spočítat příklady, ke kterým poté přiřadí podle výsledků jednotlivá písmena a tajenku doplní do věty. Vysvětlíme si společně všechny kroky, abychom si byli jistí, že žáci vše správně chápou. Potom je necháme pracovat samostatně. Dále si úkol společně projdeme a zkontrolujeme.

řešení: Atlantský a Tichý oceán

Rozdáme další **PL9**, na němž žáci vyřeší celkovou délku trasy, kterou urazí vlak. Je to úctyhodných **9 288 km**, které na své daleké cestě zdolá. Společně zkontrolujeme a případně vysvětlíme postup výpočtu.

Na posledním **PL10** k tomuto tématu žáci zjistí další klíčové informace týkající se celé trati. Můžeme je nechat pracovat samostatně nebo např. ve dvojicích. Mohou využít názorné pomůcky, například

tabulku čísel od 1 do 100 pro lepší vizualizaci číselné osy.

V prvním příkladě **a)** zjišťují *Jak dlouho trvá cesta z Moskvy do Vladivostoku?* **Řešením je 6 dní.** Před 100 lety trvala cesta mnohem déle, celkem 16 dní. Žáci by neměli mít problém příklad vypočítat. Přesto jim můžeme uvést před řešením jiný podobný příklad, aby pochopili daný princip.

Druhý úkol **b)** *Kolik řek celkem na trase vlak překročí?* může být pro některé z nich těžší. Musí mezi sebou vynásobit dvě stejná čísla a nalézt tak číslo, které leží mezi 10 a 20. **Řešením je 16 řek.**

Třetí úkol **c)** *Jak dlouho trvala stavba celé trasy železnice?* by měl být pro žáky jednoduchý. Číslo mezi 20 a 30 je zároveň násobkem čísla 13. **Bylo to celkem 26 let.**

V předposledním úkolu **d)** žáci zjišťují, jak dlouho trvala elektrifikace trati. Při tomto úkolu musí najít prvočíslo ležící mezi čísly 71 a 77. Je důležité jim před úkolem vysvětlit, co to prvočíslo je a jak prvočísla zjišťujeme. **Elektrifikace trati trvala 73 let.**

Cílem posledního úkolu **e)** je zjistit, kolika městy vlak na své trase projede. Žáci musí najít prvočíslo mezi 88 a 96. **Celkem je to 89 měst.**

Po vypočítání všech příkladů s žáky výsledky projdeme a popovídáme si o Transsibiřské magistrále více.

Transsibiřská magistrála je ambiciózním počinem propojujícím celou Sibiř pomocí železniční trati. Plán vznikl roku 1891 na popud **Sergeje Witteho**, tehdejšího vedoucího odboru železnic na ruském ministerstvu financí. Sergej Witte, ministr financí v letech 1892–1903 a následně předseda vlády (do roku 1906), vstoupil do dějin jako reformátor a podporovatel industrializace v Ruském impériu. Za vlády Mikuláše II. (1894–1917) se Rusko potýkalo s řadou problémů zapříčiněných především hospodářskou krizí a způsobem vlády. Witte jako vlivný politik formuloval rozsáhlý plán modernizace země.

Transsibiřská magistrála začíná svoji trasu v Moskvě a končí ve Vladivostoku, přístavu na břehu Tichého oceánu. Při její výstavbě se stavělo z obou konců zároveň směrem ke středu. Na západě překročila trať pohoří Ural již v roce 1890 (na tomto místě dnes označuje kilometrovník 1 777 hranici mezi Evropou a Asií), a roku 1898 dosáhla železnice město **Irkutsk** ležící při západním břehu **Bajkalského jezera**. Po dostavbě trati do **Chabarovska** bylo možno železnici napojit na již existující úsek Chabarovsk–Vladivostok. Trasa tak byla téměř v celé délce dokončena, až na krátký úsek kolem Bajkalského jezera, přes které musely být vlaky přepravovány lodmi. Roku 1903 byla zahájena

pravidelná přeprava z **Petrohradu** do **Vladivostoku** prostřednictvím Čínsko-dálnévýchodní dráhy. V následujícím roce byl dostavěn zbývajících 207 km dlouhý úsek trati kolem jižního břehu Bajkalu a slavnostně odevzdán do provozu 29. října (16. října podle **juliánského kalendáře**) 1905. Tohoto dne tak spojily železniční koleje bez přerušení břehy **Atlantského** a **Tichého** oceánu.

V letech 1918 až 1920 se po magistrále přesunovaly **československé legie** o síle okolo 70 000 mužů. Návazně zde během **sibiřské anabáze** a **ruské občanské války** působily také vojenské jednotky Američanů, Francouzů a Britů, značnou část magistrály ovládali především Japonci, kteří také profitovali z obchodu.

Roku 1929 se začalo s elektrifikací Transsibiřské magistrály, která trvala dlouhých 73 let. Poslední etapa byla dokončena 25. prosince 2002.

Více o Transsibiřské magistrále **ZDE**.

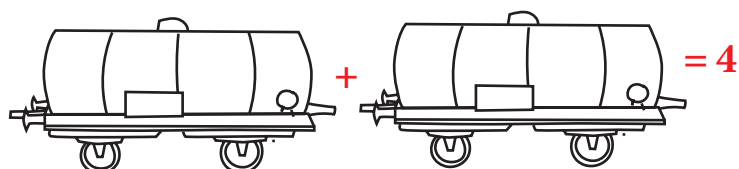
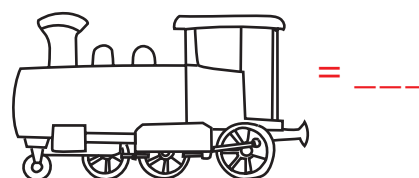
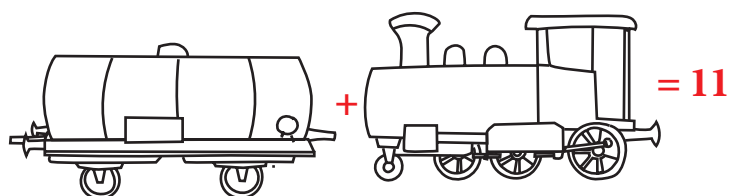
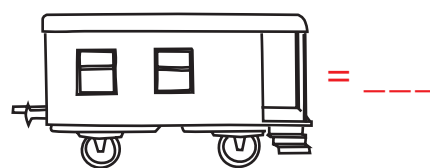
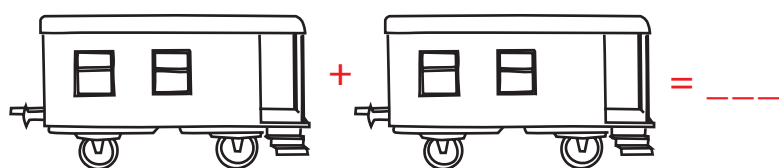
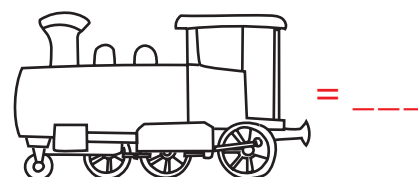
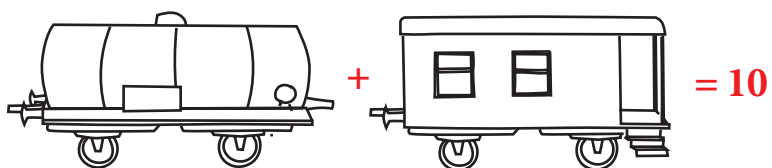
Matematika

_____ a _____ oceán.

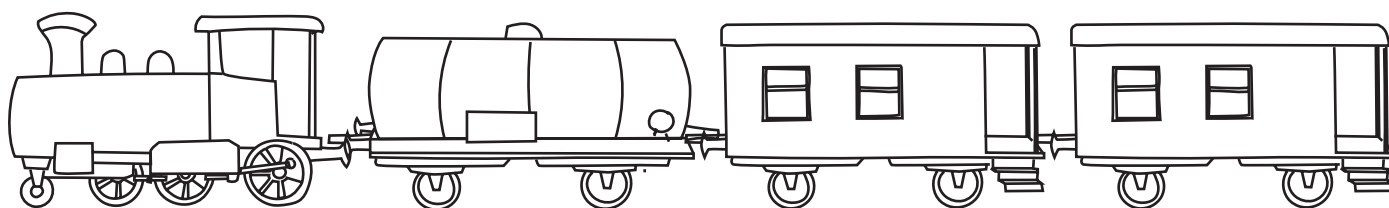

Na své trati urazí vlak obrovskou porci kilometrů. Vylušti číslice, které se skrývají pod jednotlivými tvary a výsledek zapiš.

Vlak na své trase urazí celkem

_____ km.

Víš, jak dlouho trvá cesta z jednoho konce na druhý? Kolika městy za tu dobu vlak projede a nebo kolik řek překročí? Jak dlouho se celá trať stavěla nebo kolik let trvalo, než po její celé délce mohly jezdit vlaky využívající elektrickou energii?

a) Jsem číslo, které najdeš mezi 5 a 10 a jsem dělitelné jak 2, tak i 3. Když mě objevíš, zjistíš, jak dlouho trvá cesta vlakem. Je to _____ dní.

Před 100 lety trvala cesta mnohem déle, celkem 16 dní.

b) Vlak za tuto dobu překonává nejen spoustu kilometrů, ale překročí mnoho řek. Mé číslo leží mezi 10 a 20 a zjistíš ho tak, že vynásobíš mezi sebou dvě stejná čísla. Už víš, že je to celkem _____ řek.

c) Železniční trať byla postavena za vlády cara Alexandra III. Když najdeš číslo, které leží mezi čísly 20 a 30, zjistíš, jak dlouho trvalo než ji celou vystavěli. Nápodědou je, že je to násobek čísla 13.

Bylo to celkem _____ let.

d) Ještě déle trvalo, než po trati začaly jezdit elektrické vlaky. Zjistíš to tak, že na ose najdeš číslo, které leží mezi 71 a 77. Napovím ti, že se jedná o prvočíslo, tzn. že není dělitelné žádným číslem jen 1 a sebou samým. Elektrifikace trati trvala _____ let.

e) Jsem prvočíslo, které leží mezi čísly 88 a 96. Až mě objevíš, zjistíš, kolika městy vlak projíždí na celé své trase. Celkem je to _____ měst.

METODICKÉ LISTY – MATEMATIKA (PL 11–12)

TÉMA: POČASÍ

Mezioborové vztahy:	Český jazyk, Další cizí jazyk, Prvouka
Výukové metody a strategie:	výklad, vyprávění, brainstorming, moderování, řízená diskuze, čtení a práce s textem, samostatná práce
Časová dotace:	1 vyučovací hodina
Vzdělávací cíle:	poznávání reálií Ruska, procvičování matematických operací – násobení a sčítání do 100
Pomůcky:	tabule, interaktivní tabule, pracovní listy (PL11–12), psací potřeby, tabulka čísel od 0 do 10, pomůcky pro násobení a sčítání

Postup:

Nejprve můžeme žákům ukázat mapu Ruska a upozornit na jeho rozlehlost, což je důvodem rozmanitosti počasí. Poté jim rozdáme **PL11**. Žáci pracují samostatně, výsledky ověříme společně.

Dále pokračujeme s prací na **PL12**. Společně si vysvětlíme postup zapisování plusové a minusové teploty na teploměru. Ptáme se žáků na roční období, ve kterých se vyskytují vyšší teploty, a naopak – kdy podle nich teplota klesá. Co to znamená, že v Česku mrzne a kdy je teplota pod bodem mrazu. Žáci pracují samostatně, výsledky si společně porovnáme.

Poté si na interaktivní tabuli ukážeme tabulku s ruskými slovy a českou výslovností a žáci si zkusí výsledky vyslovit rusky. Některé číslovky zní v ruštině úplně nebo skoro stejně jako v češtině. Transkripce je upravena podle skutečného znění ruských slov, včetně redukce samohlásek.

	RUSKY	VÝSLOVNOST
0	НОЛЬ	nol'
1	ОДИН	adin
2	ДВА	dva
3	ТРИ	tri
4	ЧЕТЫРЕ	čityri

5	ПЯТЬ	pjať
6	ШЕСТЬ	šešť
7	СЕМЬ	sjem´
8	ВОСЕМЬ	vosim´
9	ДЕВЯТЬ	děvit´
10	ДЕСЯТЬ	děsit´
11	ОДИННАДЦАТЬ	adinacat´
12	ДВЕНАДЦАТЬ	dvinacat´
13	ТРИНАДЦАТЬ	trinacat´
14	ЧЕТЫРНАДЦАТЬ	čityrnacat´
15	ПЯТНАДЦАТЬ	pitnacat´
16	ШЕСТНАДЦАТЬ	šesnacat´
17	СЕМНАДЦАТЬ	simnacat´
18	ВОСЕМНАДЦАТЬ	vasimnacat´
19	ДЕВЯТНАДЦАТЬ	divitnacat´
20	ДВАДЦАТЬ	dvacat´
21	ДВАДЦАТЬ ОДИН	dvacat´ adin
23	ДВАДЦАТЬ ТРИ	dvacat´ tri
30	ТРИДЦАТЬ	tricat´
35	ТРИДЦАТЬ ПЯТЬ	tricat´ pjať
37	ТРИДЦАТЬ СЕМЬ	tricat´ sjem´
39	ТРИДЦАТЬ ДЕВЯТЬ	tricat´ děvit´
40	СОРОК	sorak
42	СОРОК ДВА	sorak dva
48	СОРОК ВОСЕМЬ	sorak vosim´
50	ПЯТЬДЕСЯТ	pidisjat
60	ШЕСТЬДЕСЯТ	šisdisjat
68	ШЕСТЬДЕСЯТ ВОСЕМЬ	šisdisjat vosim´
70	СЕМЬДЕСЯТ	semdisjat
71	СЕМЬДЕСЯТ ОДИН	semdisjat adin
80	ВОСЕМЬДЕСЯТ	vosimdisjat
89	ВОСЕМЬДЕСЯТ ДЕВЯТЬ	vosimdisjat děvit´
90	ДЕВЯНОСТО	divinosta
100	СТО	sto
teplota	ТЕМПЕРАТУРА	timpiratura
minus	МИНУС	minus
plus	ПЛЮС	pljus
stupňů C	ГРАДУСОВ(ПОЦЕЛЬСИЮ)	gradusav (pacel´ siju)

-40 °C	МИНУС СОРОК ГРАДУСОВ ПО ЦЕЛЬСИЮ	minus sorak gradusav pacel' siju
35 °C	ТРИДЦАТЬ ПЯТЬ ГРАДУСОВ	tricať pjať gradusav
počasí	ПОГОДА	pagoda
jaro	ВЕСНА	visna
léto	ЛЕТО	l'eto
podzim	ОСЕНЬ	osiň
zima	ЗИМА	zimá
město	ГОРОД	gorat
vesnice	ДЕРЕВНЯ, СЕЛО	dirěvňa, silo

Rusko zabírá ohromnou plochu a popsat počasí v zemi jednoznačně není možné. Protože se rozpíná z východu na západ, **leží celé v podobných podnebných pásch jako Evropa.**

Zásadní charakteristikou podnebí v Rusku je ale extrémní střídání teplot mezi létem a zimou. Většina území se nachází daleko od otevřeného oceánu, a tudíž teplotní rozdíly patří k těm nejvyšším na světě. Není výjimkou, že i na polárním kruhu může být v létě přes 30 °C a že rozdíl mezi létem a zimou na sibiřských pláních může činit i 70 °C.

Léta jsou zkrátka horká s mnoha slunečnými dny, ale také silnými bouřkami. Zimní počasí je pak věrně pořekadlu, že „mráz přichází z východu“. Třesuté mrazy jsou tu běžné, stejně jako sněhové přívally. Slunce mnohdy kvůli zatažené obloze není vidět i několik týdnů v kuse.

Jediná část Ruska, ležící na kraji **subtropického pásu**, a tudíž s mírnějšími výkyvy a teplejším klimatem, je oblast kolem letovisek Anapa a Soči.

V Rusku se nachází několik lokalit, kde půda vůbec nerozmrzá, anebo rozmrzá jen na několik měsíců v roce. Patří k nejstudenějším místům světa. Ruská je i **výzkumná stanice Vostok v Antarktidě**, kde vědci naměřili rekordní teplotu -89,2 °C. Antarktida, tvořená z 90 % ledem, je vlastně poušť. Přes rok jsou tady srážky naprosto minimální.

V ruské vesničce **Ojmjakon** dosáhla nejnižší zaznamenaná teplota -71,2 °C. Také průměrná teplota je zde velmi nízká a pohybuje se okolo -52 °C. A lidé tu i přesto normálně žijí, pracují a chodí do školy. Bydlí jich tu asi jen pět set a vesnička Ojmjakon je považována za nejchladnější trvale obývané místo na zemi.

Další ruské město, **Verchojansk**, leží 440 km jižně od Severního ledového oceánu. Nejnižší teplota $-69,8^{\circ}\text{C}$ zde byla naměřena v roce 1892. Město je známé také pro své mimořádně nízké teploty a největší teplotní rozdíly v období léta a zimy. Přesto tady půda rozmrzá zhruba na tři měsíce v roce. Výkyvy teploty jsou zde vysoké. Zatímco v zimě může být až -55°C , v létě teplota sahá až k 30°C (rekordy jsou $-68,9^{\circ}\text{C}$, $+39^{\circ}\text{C}$ – což z Verchojansku činí město s nejvyššími výkyvy teplot za rok na světě). Verchojansk je jedno z nejmenších měst v celém Rusku, má přibližně 1 300 obyvatel. Sídla s menším počtem obyvatel už mají v Rusku status vesnice.

Vypočítej příklady a dozvíš se něco o počasí v Rusku. Výsledky zkus říci rusky.

a) Léto je v okolí Moskvy podobně teplé jako na Moravě, průměrná teplota v červenci je _____ stupňů.

$$4 \cdot 8 - 3 \cdot 6 - 11 = \underline{\hspace{2cm}}$$

b) Ve městě Norilsk, které leží za polárním severním kruhem, často fouká vítr, maximální rychlost větru je _____ m/s.

$$63 - 5 \cdot 7 + 2 \cdot 6 = \underline{\hspace{2cm}}$$

c) Na ruské výzkumné stanici Vostok v Antarktidě byla naměřena rekordní teplota _____ pod nulou.

$$5 \cdot 4 + 6 \cdot 8 + 21 = \underline{\hspace{2cm}}$$

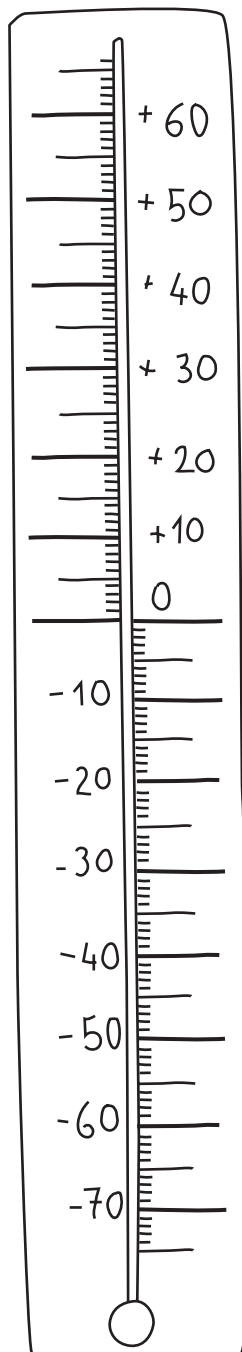
d) Ve městě Volgograd bylo v létě naměřeno _____ stupňů.

$$7 \cdot 3 + 4 \cdot 9 - 9 = \underline{\hspace{2cm}}$$

V rozlehlém Rusku najdeme místa s velkými teplotními rozdíly. Na teploměru zaznamenej teploty a dopiš k nim, ve kterých městech byly naměřeny. Výsledky zkus říci rusky. Tabulka ti pomůže.

7 °C	Volgograd, zima	23 °C	Volgograd, léto
19 °C	Moskva, léto	-11 °C	Petrohrad, zima
-68 °C	Verchojansk, zima	42 °C	Astrachaň, léto
35 °C	Ojmjakon, léto	-13 °C	Soči, zima
40 °C	Soči, léto	-7 °C	Moskva, zima
13 °C	Petrohrad, léto	39 °C	Verchojansk, léto
-71 °C	Ojmjakon, zima	-37 °C	Astrachaň, zima

METODICKÉ LISTY – PRVOUKA (PL 13–16)

TÉMA: VLAJKA, SOUSEDNÍ STÁTY, HLAVNÍ MĚSTO A DALŠÍ VELKÁ MĚSTA

Mezioborové vztahy:	Český jazyk a literatura, Výtvarná výchova
Výukové metody a strategie:	výklad, samostatná, skupinová a párová práce, prezentace, diskuze
Časová dotace:	4 vyučovací hodiny
Vzdělávací cíle:	seznámení se s reáliemi Ruska, vlajkou, městy Moskva a Petrohrad, práce s mapou/atlasem, práce s plánkem moskevského metra
Pomůcky:	tabule, interaktivní tabule, mapa/atlas, plánec moskevského metra, pracovní listy (PL13–16), psací potřeby

Postup:

Nejprve žáky seznámíme se základními informacemi o Rusku. Pokud s žáky navazujeme na předchozí pracovní listy, společně si zopakujeme nejdůležitější informace o Rusku. Ptáme se žáků *Víte, kde leží Rusko? Je to větší stát než Česká republika? Pamatujete si, jaké je jeho hlavní město?*

Rozdáme žákům **PL13** a řekneme si, že vlajka Ruska je trojbarevná. Podle významu jednotlivých barev by žáci měli zkusit odhadnout, o jaké barvy se jedná. Pak zkontrolujeme odpovědi a vlajku si ukážeme na interaktivní tabuli.

Řešení: a) bílá, b) modrá, c) červená

Poté si žáci ruskou vlajku nakreslí a vybarví.

Vlajka Ruska je tříbarevná trikolora tvořená třemi vodorovnými pruhy se stejnou šířkou bílé, modré a červené barvy. Vlajka má poměr stran 2:3. Více **ZDE**. Žáci si určitě všimnou, že vlajka Ruska obsahuje stejné barvy jako vlajka česká. Můžeme si poté obě vlajky pro názornost ukázat.

V dalším úkolu žáci pracují s atlasem. Rozdáme **PL14**, do kterého žáci vypíší státy sousedící s Ruskem (včetně námořních hranic). Nemusí najít všechny – stačí, že najdou několik států. Společně je prodáme a zkontrolujeme. **PL14** je určen starším žákům, 5. ročník. Celková délka ruských hranic je 61 tisíc km. Z toho je 39 tisíc km námořní hranice.

Řešení:

- **Západní hranice** – Norsko, Finsko, Estonsko, Lotyšsko, Bělorusko, Ukrajina. Prostřednictvím Kaliningradské oblasti Rusko dále sousedí s Litvou a Polskem.
- **Jižní** – Gruzie, Ázerbájdžán, Kazachstán, Čína, Mongolsko, Severní Korea.
- **Východní** – námořní hranice s Japonskem a USA.
- **Hranice s Čínou je zároveň i východní, hranici s Norskem a Finskem mohou žáci označit za severní.**

V dalším úkolu na **PL14** (určeném starším žákům, 5. ročník) se žáci seznámí s hlavním městem Ruska – Moskvou. Zkusí hádat, jestli jsou následující věty pravdivé.

a) Nejvyšší stavbou Ruska je moskevská televizní věž Ostankino.	Ano
b) V Moskvě se nachází nejslavnější ruské divadlo – Velké divadlo.	Ano
c) Moskvou protéká nejdelší řeka Evropy – Volha.	Ne
d) Na Rudém náměstí v Moskvě stojí největší zvon na světě, Car kolokol.	Ano
e) Největší matrjoška na světě (vyšší než 30 m) je také z Moskvy.	Ne
f) Nejznámější ruské muzeum Ermitáž se nachází v Moskvě.	Ne
g) V Moskvě najdeme nejstarší botanickou zahradu v Rusku.	Ano
h) Moskevské metro je nejhlubší na světě.	Ne
ch) V Moskvě se nachází největší letiště Ruska – Šeremetjevo.	Ano

O Moskvě si přečteme **ZDE**.

a) Televizní věž Ostankino je se svou výškou 540 m nejvyšší stavbou Ruska. Stavba věže započala v roce 1963 a byla dokončena o 5 let později. Po svém otevření se stala nejvyšší stavbou světa. Tento titul si udržela téměř deset let, než byla otevřena kanadská CN Tower v Torontu (od té doby je stále i dnes druhou nejvyšší televizní věží na světě a nejvyšší věží v Evropě). Zajímavostí je, že ve věži se pořádají pravidelně závody v běhu do schodů. Do výšky 337 metrů, kde se nachází restaurace Sedmé nebe, to ti nejlepší stihnout vyběhnout jen za 10 minut.

b) Velké divadlo (rusky Большой театр – Bolšoj teatr) je bezesporu nejslavnější divadlo na území Ruska, ale jeho význam přesahuje státní hranice. Více o divadle **ZDE** a **TADY**.

c) **Moskvou protéká řeka Moskva.** Volha je veletok protékající od severozápadu na jihovýchod evropskou částí Ruska a ústí do Kaspického moře. S délkou 3 534 km to je nejdelší a nejvodnatější řeka Evropy, a vůbec největší řeka na světě, která nemá odtok do světového oceánu. Řeka má symbolický význam v ruské kultuře a Rusy je označována jako *Matka Volha*.

d) **Car kolokol** je obrovský zvon vystavený v Moskevském Kremlu. Váží 202 tuny a měří 6,14 m na výšku a 6,6 m v průměru. Více [ZDE](#).

e) **Matrjoška**, dutá otevírací dřevěná panenka, která v sobě skrývá další malovanou panenku (a tak dále od největší k poslední nejmenší), je tradiční ruský suvenýr. Uvádí se, že první figurka podobného systému přišla do Ruska v roce 1890. Byla přivezena z Japonska a měla podobu plešatého mudrce s protáhlým obličejem. Ve svém nitru skrývala další figurky, které znázorňovaly mudrce (mnicha) v jeho mladším věku. Ruská společnost figurku poprvé viděla na výstavě japonského umění, která se roku 1896 konala v Petrohradě. Rozložitelná figurka inspirovala ruského výtvarníka Maljutina. Ten jí dal jednoduchou podobu oblé ženské postavy, kterou zobrazil v ruském lidovém kroji. V té době dostala figurka ženské jméno: Matrjoška, což je zdvojnásobení starobylého ruského ženského jména Matrjona.

V roce 1900 byla matrjoška jako ruský lidový artefakt vystavena na mezinárodním veletrhu v Paříži. Získala cenu za originalitu. Cesta matrjošky do světa byla otevřena.

Největší matrjoška se nenachází v Rusku, ale v čínském městě Manzhouli. S výškou více 30 m je zapsána do Guinnessovy knihy rekordů.

f) **Ermitáž** je jedno z největších a nejznámějších muzeí v Rusku i na celém světě. Nachází se v Petrohradu, druhém největším městě Ruska. Kolekce Ermitáže, z nichž je jen malá část trvale vystavena, zahrnují asi 3 miliony položek, včetně největší kolekce obrazů na světě. V 350 sálech je z toho vystaveno asi 65 tisíc exponátů v šesti odděleních.

g) Moskva se pyšní **třemi botanickými zahradami**. **Nejstarší** z nich byla založená roku 1706 Petrem I. Velikým za účelem pěstování lékařských bylinek. Jedná se o nejstarší botanickou zahradu v Rusku. Největší zahradou v Evropě je Hlavní botanická zahrada Akademie věd s celkovou plochou více než 330 hektarů.

h) Na světě je mnoho stanic metra, které jsou velmi hluboké. **Nejhlubší stanice na světě** se nachází v ukrajinském Kyjevě, její název je Arsenalna a leží celých 105 metrů pod povrchem země. Pokud ale mluvíme o nejhlubším metru na světě vůbec (ve smyslu hloubky celé sítě), pak je jím metro v Petrohradu. Ze 65 stanic je 58 velmi hlubokých a nachází se v úrovni 50 až 102 metrů pod povrchem země. (Pro srovnání: nejhlubší stanice metra v Praze je Náměstí Míru a leží v hloubce 54 m pod povrchem.)

ch) **Letiště Moskva Šeremetěvo** (Sheremetyevo) je jedno ze čtyř moskevských letišť a je největší v Rusku. V roce 2019 došlo ke změně jeho názvu na Mezinárodní letiště Šeremetěvo Alexandra S. Puškina (Sheremetyevo Alexander S. Pushkin International Airport).

V dalším úkolu se žáci seznámí s Chrámem Vasila Blaženého, jednou ze slavných dominant Moskvy. Ukážeme žákům fotografie chrámu a rozdáme **PL15**. Žáci dokreslí věže a kopule, vybarví obrázek a vytvoří tak galerii pohádkových staveb. Fotografie a historie chrámu je **ZDE**.

Následující úkol navazuje na **PL14**, kde se žáci dozvěděli o petrohradské Ermitáži. Žákům rozdáme **PL16**, aby mohli vyluštit labyrint a pomoci kočkám najít cestu k muzeu. Před zpracováním pracovního listu si blíže představíme zajímavé informace o Petrohradu a Ermitáži. Upozorníme žáky na velký rozsah vodní plochy Petrohradu, množství řek, kanálů a mostů.

Pomyslný základní kámen k výstavbě města položil ruský car Petr I. Veliký v roce 1703. Město po něm dostalo jméno Petrohrad – Sankt Petěrburg. Od roku 1712 do roku 1919 bylo hlavním městem Ruska. V letech 1924 až 1991 byl přejmenován na Leningrad, podle vůdce Velké říjnové socialistické revoluce z roku 1917 V. I. Lenina. Po rozpadu Sovětského svazu se opět vrátilo ke svému původnímu názvu. Petrohrad je druhým největším městem Ruské federace s téměř 5 miliony obyvatel.

Společně s Moskvou je dodnes kulturním střediskem celostátního významu, zapsaným od roku 1990 do seznamu Světového dědictví mezinárodní organizace UNESCO.

Jednou z největších atrakcí Petrohradu je zvláštní přírodní úkaz – tzv. bílé noci. Město leží na stejné zeměpisné šířce jako například Helsinky nebo Stockholm, kousek od severního pólu. V období od května až do července tam slunce zapadá až po půlnoci pouze na několik hodin (3 až 5 hodin) a noc se mění v soumrak.

Město vzniklo v bažinách v deltě řeky Něvy ústící do Finského zálivu, několik kilometrů od Ladožského jezera. Kvůli množství vodních ploch ho Petr Veliký nechal navrhnout jako další Amsterdam a Benátky, tedy s kanály místo ulic. V současné době existuje v Petrohradě 342 mostů vedoucích přes různé kanály a řeky, z toho je 22 zvedacích. Ty každou noc otevírají podle přesného harmonogramu obě mostní ramena. Od dubna do listopadu řeka Něva nezamrzá, a tak mohou pod nízkými mostními oblouky proplouvat lodě z Finského zálivu do Ladožského jezera a pak dále do Moskvy. V jednu hodinu po půlnoci se postupně na těchto mostech zastavuje provoz, ramena mostů, vážící 20 až 30 tisíc tun, se na několik minut zvednou do výšky a pod nimi proplouvají nákladní lodě. Je to neuvěřitelná podívaná.

Více o Petrohradu [ZDE](#) a [TADY](#).

Už několik staletí jsou nedílnou součástí Ermitáže kočky. „Povolány“ byly z Kazaně zvláštním carským dekretem a jejich úkol byl jasný – lovit myši. Dnes za ně tuto práci obstarávají pastičky a jedy, kočky ale v prostorách Ermitáže žijí dodnes. Je jich tu několik desítek, všechny jsou pečlivě registrované, mají jména a každý rok slaví dokonce svůj den, kdy se vybírají peníze na jejich péči.

Ermitáž má dnes oficiální kočičí program, který zahrnuje tři pracovníky věnující se jen péči o kočky. Navíc mají kočky i svoji tiskovou mluvčí. Podmínky ve sklepeních jsou dnes prý velmi luxusní, kočkám je připravováno jídlo ve speciální kuchyni, přes léto se s nimi navíc návštěvníci setkávají i na nábřeží Něvy a na přilehlém náměstí. Jen do samotné expozice už kočky kvůli moderní péči o sbírky nesmějí (a že se v ní v minulosti rozhodně volně potulovaly!).

Více o ermitážních kočkách najdeme [ZDE](#), [TADY](#) i [TADY](#).

znak POZOR, KOČKY!

Vlajka Ruska je trojbarevná. Jednotlivým barvám je přisuzován následující význam:

- 1) _____ symbolizuje mír, čistotu.
- 2) _____ představuje stálost, víru a věrnost.
- 3) _____ je symbolem energie, síly, krve prolité za vlast.

Doplň názvy barev a nakresli podobu ruské vlajky.

Vezmi si k ruce atlas nebo vyhledej na internetu. Vypiš několik států, se kterými Rusko sousedí na VÝCHODĚ, ZÁPADĚ, JIHU A SEVERU. Nezapomeň i na mořské hranice.

a) VÝCHOD _____

b) ZÁPAD _____

b) JIH _____

d) VÝCHOD _____

Hlavní město Ruska Moskva je městem nejrůznějších Nej. Nejdelší, největší, nejkrásnější... Zkus uhodnout, jestli jsou následující věty pravdivé.

a) Nejvyšší stavbou Ruska je moskevská televizní věž Ostankino. **Ano / Ne**

b) V Moskvě se nachází nejslavnější ruské divadlo - Velké divadlo. **Ano / Ne**

c) Moskvou protéká nejdelší řeka Evropy - Volha. **Ano / Ne**

d) Na Rudém náměstí v Moskvě stojí největší zvon na světě, Car-kolokol. **Ano / Ne**

e) Největší matrjoška na světě, vyšší než 30 m, je také z Moskvy. **Ano / Ne**

f) Nejznámější ruské muzeum Ermitáž se nachází v Moskvě. **Ano / Ne**

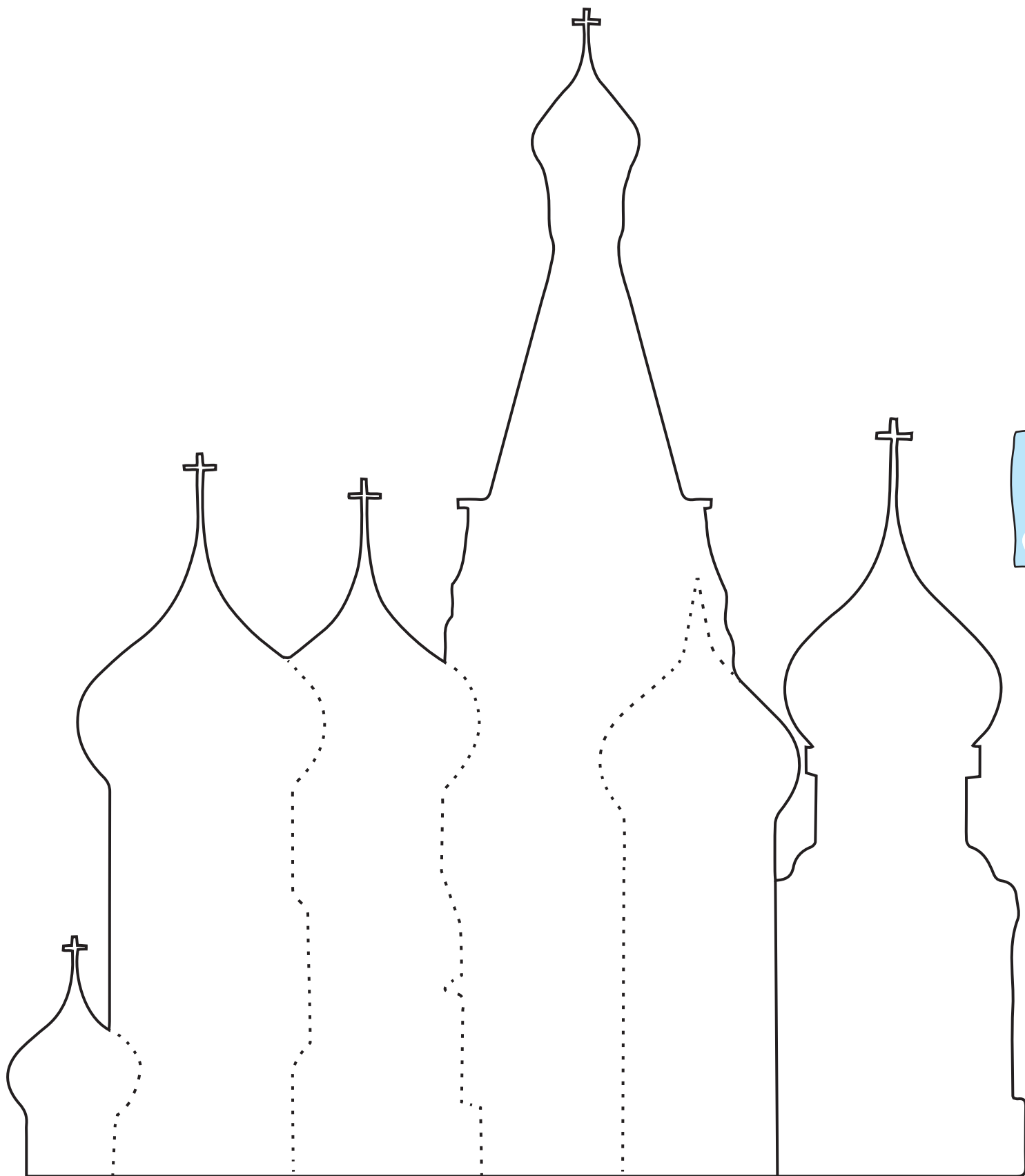
g) V Moskvě najdeme nejstarší botanickou zahradu v Rusku. **Ano / Ne**

h) Moskevské metro je nejhlubší na světě. **Ano / Ne**

ch) V Moskvě se nachází největší letiště Ruska - Šeremetjevo. **Ano / Ne**

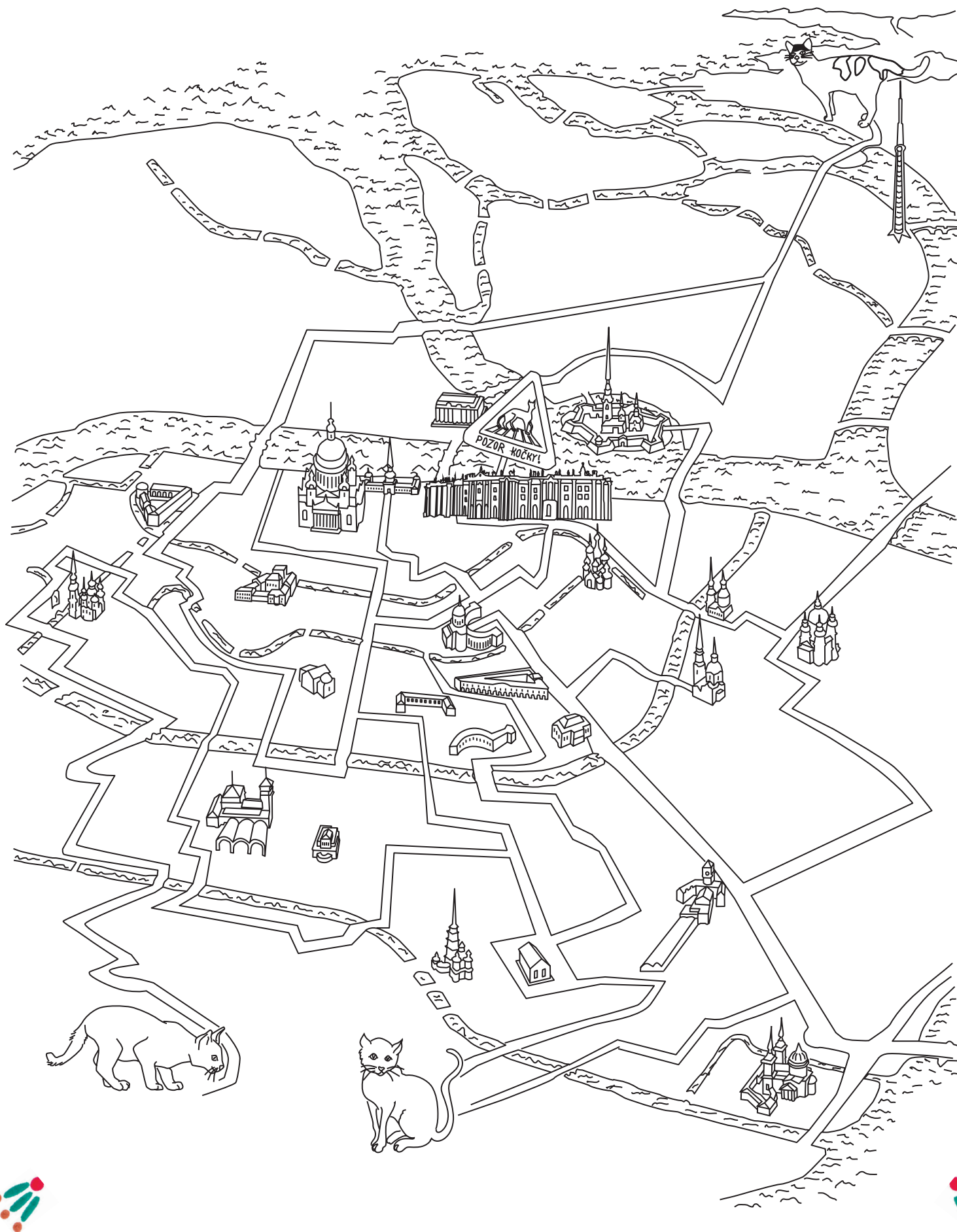

Na Rudém náměstí stojí pohádková stavba z 16. století. Chrám Vasila Blaženého je barevným symbolem Moskvy. Dokresli věže a kopule chrámu a vybarvi ho.

Ermitáž v Petrohradu je jedno z největších a nejznámějších muzeí v Rusku i v celém světě. Muzejní sbírky už tři sta let chrání kočky, kterým se říká „ermitážní“. Žije jich zde více než 50. Pomoz kočkám najít cestu k Ermitáži.

METODICKÉ LISTY – PRVOUKA (PL 17)

TÉMA: HRANICE EVROPY A ASIE, URAL

Mezioborové vztahy:	Český jazyk a literatura, Výtvarná výchova
Výukové metody a strategie:	výklad, diskuze, samostatná práce, párová práce a skupinová práce, prezentace, projektová výuka
Časová dotace:	2 vyučovací hodiny
Vzdělávací cíle:	seznámení se s reáliemi Ruska, hranice Evropy a Asie, Ural, práce s mapou/atlasem
Pomůcky:	tabule, interaktivní tabule, mapa/atlas, pracovní list (PL17 – dvoustranný), psací a kreslicí potřeby

Postup:

Požádáme žáky, aby si přinesli do školy atlas, mohou pracovat samostatně, v párech nebo ve skupinách. Případně jim můžeme vytisknout mapu.

Žáky seznámíme s nejdůležitějšími informacemi: Nejvýraznějším rysem Ruska je jeho velikost. Jedná se o největší zemi světa. Letadlem se dostaneme z jednoho konce na druhý, např. z Petrohradu do Vladivostoku, za necelých 10 hodin, což je o něco déle než z Londýna do New Yorku. Pro zajímavost: z Prahy by nám to do New Yorku trvalo 11,5 hodin.

Dále žákům rozdáme pracovní list **PL17**, na kterém mají **v prvním cvičení** určit, na jakých světadílech se Rusko rozkládá. Správně je samozřejmě odpověď **d) Evropa a Asie**.

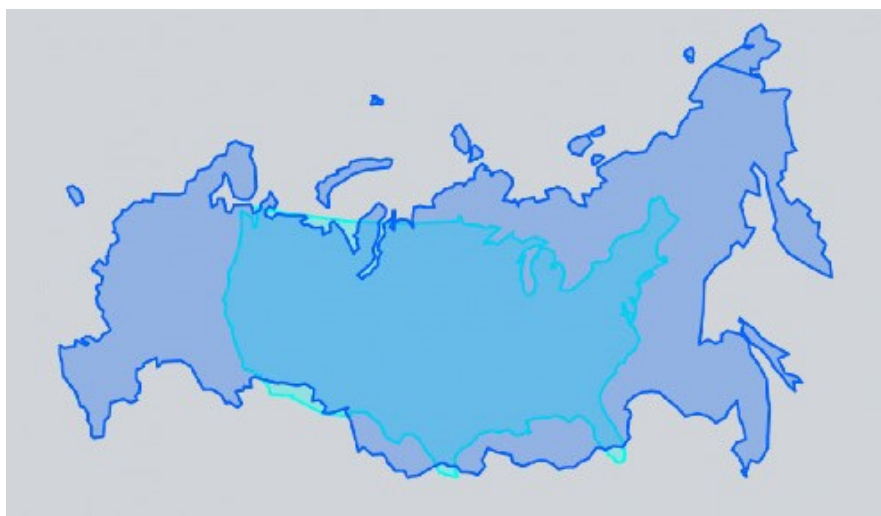
S počtem 146,1 milionů obyvatel je Ruská federace **devátá nejlidnatější** země na světě. Většina obyvatel Ruska žije ale v evropské části země, je to 80 %. Evropská unie by se do Ruska vešla téměř 4x a USA nebo Čína 1 a ¼ krát. Názorně si tato fakta ukážeme na mapě.

Srovnání Ruska a EU

Rusko a USA ve stejném měřítku

V **dalším úkolu** mají žáci ve skryvačce najít hranici mezi Evropou a Asií, kterou tvoří pohoří **Ural**. Hranici jsme zmiňovali také u tématu Transsibiřské magistrály, na níž je umístěný kilometrovník 1 777 označující tuto hranici na železnici.

Ural je nejvýznamnější ruské pohoří táhnoucí se v délce téměř 2 500 km ve směru sever–jih. Za hranici se nicméně považuje východní úpatí Uralu, pohoří tedy leží celé ještě v Evropě. Severní část zasahuje k Severnímu ledovému oceánu, jižní končí na hranici Ruska s Kazachstánem. Nejvyšším vrcholem je s 1 895 metry hora **Narodnaja** v severní části pohoří.

Prvouka

V **třetím úkolu** se budeme věnovat vzácným rudám a minerálům, které se na Uralu nacházejí. Žáci mají zkusit spojit jednotlivé nerosty s jejich vlastnostmi a poté je také vybarvit.

Akvamarín

Malachit

Ametyst

Diamant

Zlato

Řešení: 1e), 2b), 3a), 4d), 5c)

Obsahem posledního cvičení je práce s textem, ze kterého žáci zjistí několik zajímavostí o Uralu. Pracují s devíti zadanými slovy, které mají do textu vhodně doplnit.

Žáky necháme pracovat samostatně nebo ve dvojicích či skupinách. Poté si text zkontrolujeme. Dále si ukážeme Ural také na mapě.

Uralské hory jsou **nejstarším** pohořím na planetě. Od 11. do 16. století se těmto horám říkalo Kamy-en' (Камень), tedy česky **Kámen**. V blízkosti obce Aleksandrovka se nachází hora s názvem **Tužka**. Její přibližné stáří se odhaduje na **4 miliardy let**. Pohoří se táhne od **Severního ledového oceánu** na severu až po **Kazachstán** na jihu a měří celkem **2 400 kilometrů**. Jezero Karachay ve středním Uralu je nejvíce radioaktivní a **znečištěné** jezero na světě.

Více [ZDE](#).

Pracuj s mapou světa nebo internetem a zkus odpovědět na tyto otázky:

Víš, na jakých světadílech se rozkládá Rusko?

- a) Austrálie a Thajsko
- b) Evropa a Velká Británie
- c) USA a Jižní Amerika
- d) Evropa a Asie
- e) Asie a Afrika

Už víš, že Rusko se rozkládá na dvou světadílech. Jaké pohorí tvoří hranici mezi nimi? Jeho název je schovaný v této skrývačce.

Neskutečnou podívanou je v Rusku rallye traktorů.

V těchto horách se nachází 48 různých druhů vzácných nerostů, cenné rudy a minerály. Dokážeš spojit tyto vzácné kameny s jejich popisem? Poté si je vybarvi.

1) zlato, 2) ametyst, 3) akvamarín, 4) malachit, 5) diamant

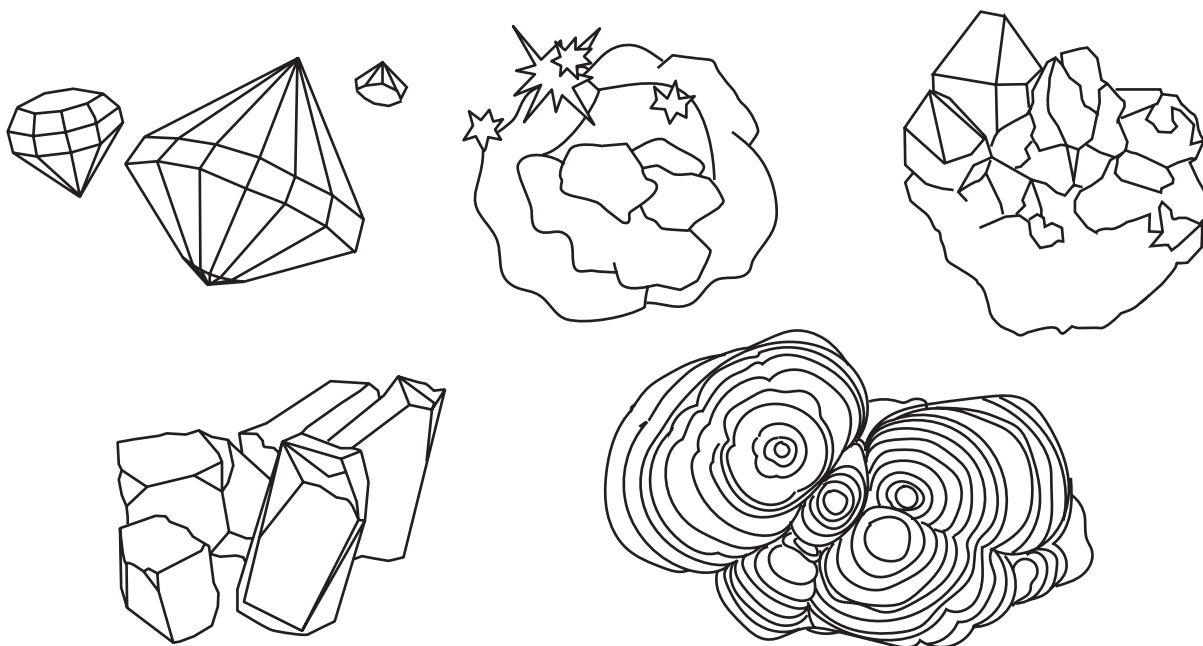
a) Tento nerost je modrozelený jako mořská voda. Symbolizuje odvahu, uklidňuje mysl a zbavuje od strachů.

b) Je to odrůda křemene. Zesiluje duševní sílu a má fialovou barvu.

c) Je nejtvrdším přírodním nerostem vůbec, je bezbarvý a pokud se vybrousí do zvláštní formy, stává se z něj velmi ceněný briliant.

d) Již od starověku se tento zelený kámen využívá k dekorativním účelům a ve šperkařství. Absorbuje negativní energii a působí jako ochranný kámen.

e) Žlutý vzácný kov, který se využívá k ražbě mincí nebo k výrobě šperků. Již dávní alchymisté a mágové věděli, že zahání negativní myšlenky.

Uralské hory, tak Rusové pohoří Ural říkají, má několik nej. Zkus doplnit do textu chybějící slova.

oceánu miliardy nejstarším Severního Kámen znečištěné Tužka 2400 Kazachstán

Uralské hory jsou _____ pohořím na planetě. Od 11. do 16. století se těmto horám říkalo Kameň (Камень), tedy česky _____. V blízkosti obce Aleksandrovka se nachází hora s názvem _____. Její přibližné stáří se odhaduje na 4 _____ let. Pohoří se táhne od _____ ledového _____ na severu až po _____ na jihu a měří celkem _____ kilometrů. Jezero Karachay ve středním Uralu je nejvíce radioaktivní a _____ jezero na světě.

METODICKÉ LISTY – PRVOUKA (PL 18)

TÉMA: NEJVYŠŠÍ POHOŘÍ A HORA EVROPY, KAVKAZ

Mezioborové vztahy:	Český jazyk a literatura, Výtvarná výchova
Výukové metody a strategie:	výklad, diskuze, samostatná práce, párová práce a skupinová práce, prezentace, projektová výuka
Časová dotace:	1 vyučovací hodina
Vzdělávací cíle:	seznámení se s reáliemi Ruska, nejvyšším pohořím a horou Evropy – Kavkazem, práce s mapou/atlasem
Pomůcky:	tabule, interaktivní tabule, mapa/atlas, pracovní list (PL18), psací potřeby

Postup:

Rozvíjíme opět žakovskou orientaci v mapě, atlasu. Ideálně navazujeme v práci na předchozích pracovních listech, zejména **PL18**, a pracujeme tak s atlasem, který si do školy žáci přinesli. Případně s mapou, kterou jim poskytneme. Žáci pracují opět samostatně, v párech nebo ve skupinách.

V **prvním úkolu** mají najít pohoří **Kavkaz**. Žákům rozdáme **PL18** a necháme je úkol vypracovat. **Kavkaz** je nejvyšším pohořím Ruska a Evropy, je horskou hradbou měřící 1 200 km a dělí se na Malý a Velký Kavkaz. V širším pojetí je to pak označení pro celou okolní oblast mezi **Černým** a **Kaspickým mořem**, zahrnující Gruzii, Arménii, Ázerbájdžán, Čečensko a nejjižnější část Ruska. Také se sem dá zahrnout území **Jižní Osetie**, či případně **Abcházie**. Tento region patří jazykově a kulturně k nejpestřejším na světě. Bohužel se zde nachází také oblasti, o něž se vedou dlouholeté spory přerůstající ve válečné konflikty.

Zajímavostí je, že podle pohoří Kavkaz je pojmenováno také pohoří **Montes Caucasus** na **přivrácené straně Měsíce**. Dle řecké mytologie byl k hoře v pohoří Kavkaz přikován **Prométheus**, kterého později osvobodil **Héraklés**.

V dalších dvou cvičeních na PL18 musí žáci vyluštit přesmyčku skrývající se ve slově BRUSLE, a zjistit tak nejvyšší horu Ruska a Evropy; **Elbrus**, a na mapě najít její výšku 5 642 m n. m.

Po vypracování úkolů si body ukážeme na mapě, povíme si několik zajímavostí a společně si prohlédneme fotografie této neaktivní sopky. Na stránce níže nalezneme také 3D model Elbrusu. Ten má totiž dokonce dva vrcholy (západní 5 642 m n. m. a východní 5 621 m n. m.) a jejich vzdálenost od sebe je 1 500 metrů. Informace o hoře Elbrus **ZDE**.

Můžeme si také popovídat o dalších zajímavostech týkajících se Ruska a jeho velikosti. Rozloha Ruska je větší než Pluto. Pluto má 16,6 milionů km² a Rusko 17 milionů km². Sibiř se rozkládá na 9 734 000 km². Pro lepší představu je to 9 % z celkové rozlohy pudy na Zemi. Sibiř tvoří 77 % plochy Ruska.

Pracuj s mapou a zkus najít nejvyšší pohoří v Rusku, které je současně také nejvyšším pohořím Evropy. Najdeš ho mezi Černým a Kaspickým mořem.

- a/ Ural
- b/ Altaj
- c/ Sajany
- d/ Čunatundra
- e/ Kavkaz

Vylušti hádanku a zjisti, jak se jmenuje nejvyšší hora Ruska a zároveň také Evropy. Napovím ti, že je schovaná v názvu sportovní pomůcky.

KDYŽ ZAMRZNE BAJKAL, NAZUJEME SI BRUSLE A VYRÁŽÍME BRUSLIT.

Nejvyšší hora Ruska je _____.

Najdi na mapě, jaká je její výška.

Výška nejvyšší hory Evropy je _____ m n. m.

METODICKÉ LISTY – PRVOUKA (PL 19–20)

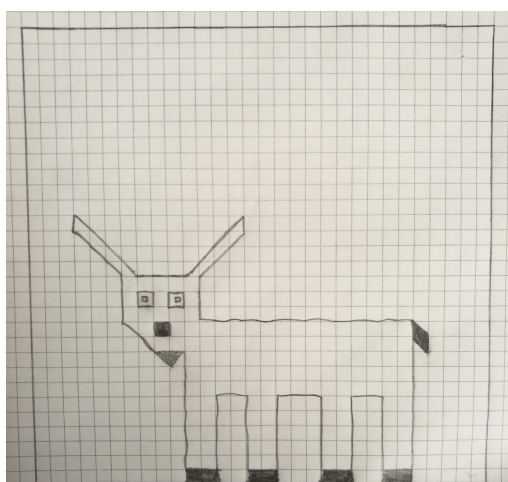
TÉMA: ORIENTACE V PŘÍRODĚ, FAUNA A FLÓRA

Mezioborové vztahy:	Český jazyk a literatura, Výtvarná výchova
Výukové metody a strategie:	výklad, diskuze, samostatná práce, párová práce a skupinová práce, prezentace, projektová výuka
Časová dotace:	2 vyučovací hodiny
Vzdělávací cíle:	procvičení orientace hlavních a vedlejších světových stran
Pomůcky:	tabule, interaktivní tabule, mapa/atlas, pracovní list (PL19 – dvoustranný, PL20), psací potřeby

Postup:

Na začátku si s žáky můžeme v rychlosti připomenout světové strany, a upozornit je tak na časté chyby – obvyklou záměnu východní a západní strany. Poté rozdáme **PL19** a necháme je pracovat samostatně, následně zkontrolujeme a detailně si probereme také vedlejší strany, se kterými budou žáci pracovat v dalším úkolu. Řešení nakreslíme na tabuli.

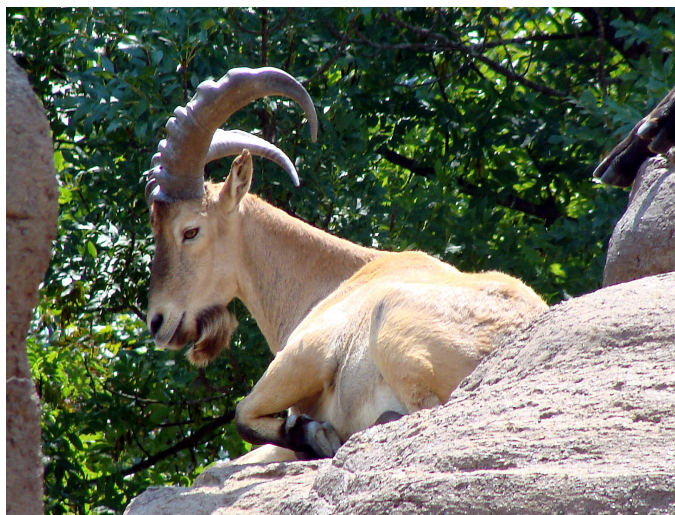
Dalším úkolem bude pomocí světových stran kreslit. Před vypracováním tohoto úkolu si můžeme zkusit nakreslit na tabuli jednoduchý tvar, aby žáci rozuměli principu úkolu. Poté rozdáme další list **PL19** a necháme ho žáky vypracovat samostatně. **Řešení** (viz níže) promítneme žákům na interaktivní tabuli nebo vytiskneme z metodického listu.

Kozorožec kavkazský je druh kozy. Žije pouze v horách západního Kavkazu a řadí se mezi ohrožené druhy. Ve volné přírodě je jeho populace odhadovaná na 6000 až 10000 kusů. Kozorožci jsou obvykle vysocí v kohoutku 1 m a váží 65 kg. Jejich rohy jsou zahnuté jako šavle a jsou hrbolaté, u samců dosahují délky až 70 cm, samice je mají mnohem menší.

Jedná se o tvory pasoucí se přes noc, přes den se skrývají před predátory, kterými jsou rysi a vlci. U nás je chová např. ZOO Děčín.

V Rusku samozřejmě nežije pouze kozorožec, v dalším úkolu ve skrývačkách žáci naleznou všechny druhy zvířat, která v Rusku volně žijí.

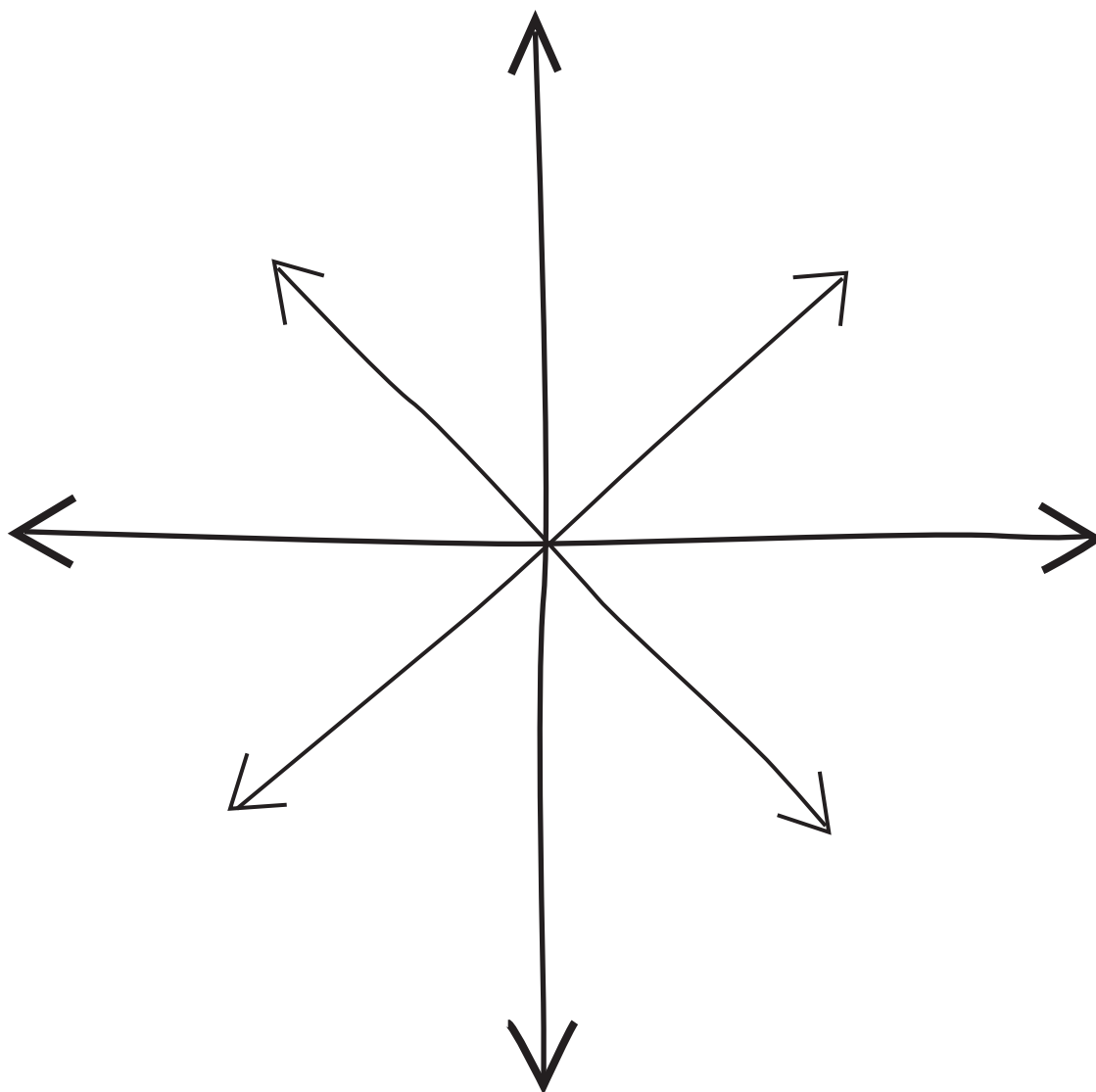
Rozdáme jim **PL20**, ve kterém mají žáci hledat názvy savců a ptáků. Necháme je úkol zpracovat samostatně.

Řešení: lasice, kuna, medvěd, jelen, liška, sysel, kanec, zajíc, káně, tygr, sob, sova

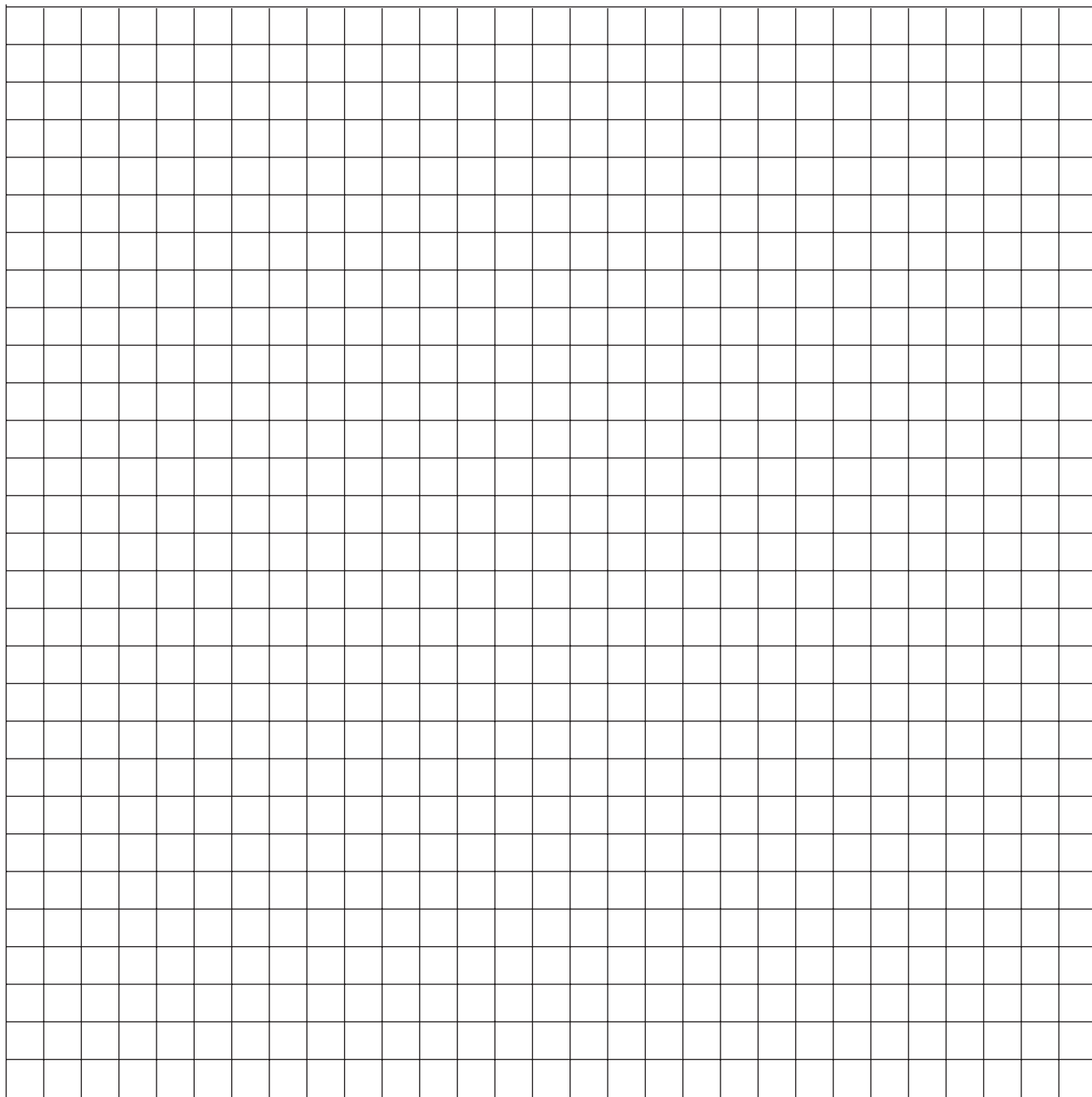
Určitě víš, že se v přírodě orientujeme podle světových stran a kompasu. Nejprve si tedy do této směrové růžice nakresli světové strany.

Kresli pomocí světových stran a zjistíš, kdo také bydlí na Kavkaze? Obrázek si poté můžeš vybarvit.

Zadání: 2Z, 6S, 2Z, 6J, 2Z, 6S, 3Z, 6J, 2Z, 6S, 2Z, 6J, 2Z, 9S, 1JZ, 3SZ, 3S, 3SZ, 1S, 4JV, 3V, 4SV, 1J, 3JZ, 3J, 14V, 1JV, 2J, 1SZ, 10J

START

Rusko je tak obrovská země, že zde můžeme potkat celou řadu volně žijících zvířat. Najdeš názvy savců a ptáků ve skrývačkách?

Pokreslila si celý sešit obrázky.

Na podzim si venku nasbíráme krásné barevné listy.

Děti, teď si řekneme dvě důležité informace.

Na poli hospodář pleje len.

Kluci nakreslili škaredou čarodějnici.

Za jejími černými vlasy se líbezná tvář skrývá.

Terka necítí nic, protože má strašnou rýmu.

Koza Róza jí celou ruku olízala.

Rozumný člověk přece počká několik minut.

Nepoškrábej ty gramofonové desky.

Deset vynásobte pěti.

Ty máš ale krásné vylisované květiny.

METODICKÉ LISTY – PRVOUKA (PL 21–22)

TÉMA: VODSTVO, BAJKAL, KASPICKÉ MOŘE

Mezioborové vztahy:	Český jazyk a literatura, Výtvarná výchova
Výukové metody a strategie:	výklad, diskuze, samostatná práce, párová práce a skupinová práce, prezentace, projektová výuka
Časová dotace:	2 vyučovací hodiny
Vzdělávací cíle:	seznámení se s vodstvem Ruska
Pomůcky:	tabule, interaktivní tabule, mapa/atlas, pracovní listy (PL21–22), psací potřeby

Postup:

Společným tématem následujících úkolů je vodstvo Ruska. Žáci mohou pracovat samostatně, ve dvojicích nebo menších skupinkách podle možností (tak aby mohli při práci využívat atlasy nebo mapy, které mají k dispozici).

V následujícím úkolu mají žáci odpovědět na otázky a jejich cílem je vylustit tajenku, ve které se skrývá název nejstaršího jezera na světě. Rozdáme **PL21** a necháme je samostatně vyřešit tajenku. Poté společně řešení zkontrolujeme.

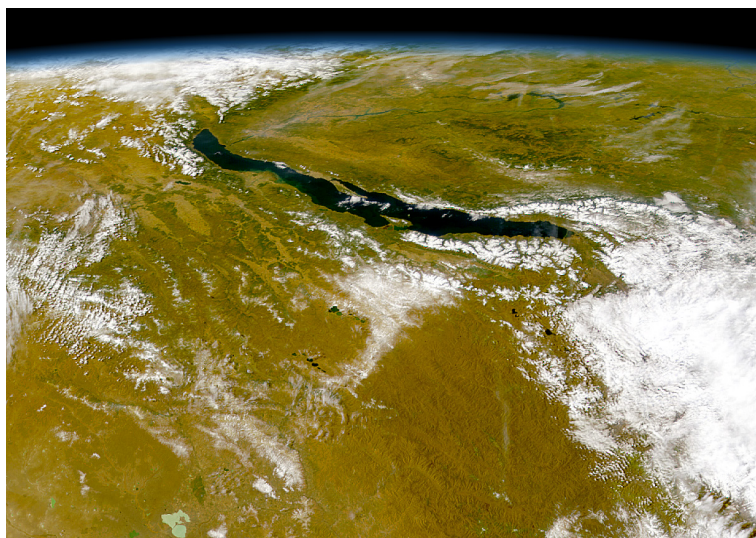
O jezeru si společně popovídáme a ukážeme si fotografie.

Bajkal je nejstarším a nejhlubším jezerem na světě. Jezero dosahuje takové hloubky, že bychom do něj mohli potopit i naši nejvyšší horu Sněžku. Život v jezeře je velmi bohatý a pestrý. Žije zde okolo 600 druhů rostlin a 1200 živočichů. Tři čtvrtiny z nich najdeme pouze tady. Takové rostlině nebo živočichovi, žijícímu pouze na určitém místě, se říká **endemit**.

Pohled na jezero ze satelitu

Delta Selengy

Do Bajkalu ústí 336 řek a říček, z nichž největší a nejdůležitější je řeka Selenga, která tvoří polovinu přítoku. Zajímavé je, že z Bajkalu odtéká pouze řeka Angara (Dolní Angara), která ústí do Jeniseje.

Na dalším pracovním listu se budou žáci věnovat oceánům a mořím.

Rozdáme jim **PL22** a necháme je vyhledat na mapě nejprve oceány, které Rusko omývají. Svá zjištění zapisují do slepé mapy.

Po vypracování si ukážeme jednotlivé oceány na mapě nebo interaktivní tabuli. Ruskou federaci obklopují moře tří světových oceánů – Severního ledového, Tichého a Atlantského.

S žáky si o oceánech dále povídáme. Navzájem se liší nejen svou polohou a velikostí, ale také dalšími vlastnostmi. Severní ledový oceán je nejmenší oceán, jeho moře jsou poměrně mělká a po většinu roku zamrzají. Na Ruském území je výjimkou např. přístav Murmansk, který omývají poslední zbytky teplého Golského proudu. Tento přístav je ovšem velmi vzdálený od nejdůležitějších námořních tras a centra dění. Rusku proto chybí celoročně otevřený přístup k tomu nejefektivnějšímu a nejlevnějšímu způsobu dopravy – k lodní dopravě.

Další zajímavé informace a mapy obsahuje [tento článek](#) na webu ČT24.

Srovnání rozsahu pokrytí ledem v Arktidě v dubnu (šedá barva) a srpnu (bílá barva)

Oproti tomu je Tichý oceán (nazývaný též Pacifik) největším oceánem naší planety. Zabírá tři čtvrtiny plochy naší země a nachází se mezi Asií a Austrálií na západě a Severní a Jižní Amerikou na východě. V jeho vodách se nachází nejhlubší místo na zemi – Mariánský příkop, hluboký 10 994 metrů. Pro Tichý oceán jsou typická častá zemětřesení a následné tsunami. Rovněž vody v Tichém oceánu zamrzají, např. u přístavu Vladivostok na celé 4 měsíce.

Atlantský oceán je druhým největším oceánem, leží mezi Afrikou, Evropou a Amerikou. Nejhlubším místem v Atlantském oceánu je prohlubeň Milwaukee v Portorickém příkopu v hloubce 8 648 metrů pod hladinou oceánu.

V dalším úkolu mají žáci s pomocí mapy a atlasu vyhledat všechna moře obklopující Ruskou federaci. Opět pracují ve dvojicích nebo malých skupinkách, poté si společně zkontrolujeme.

Vyřeš tento rébus a dostaneš odpověď na otázku, jak se nazývá nejstarší jezero světa. Rusové ho nazývají „mořem”.

Ano/Ne

a) V Rusku vládne car.

P	B
---	---

b) Největší země na světě je Indie.

I	A
---	---

c) Na ruské vlajce najdeme bílou, modrou a červenou barvu.

J	M
---	---

d) Transsibiřská magistrála je nejdelší dálnice na světě.

E	K
---	---

e) Jezdí v Moskvě metro?

A	S
---	---

f) Můžeme v Rusku vidět polární záři?

L	E
---	---

Jezero _____

Viš, že jezero je tak hluboké, že bychom do něj mohli potopit naši nejvyšší horu Sněžku?

Život v jezeře je velmi bohatý a pestrý. Žije zde okolo 600 druhů rostlin a 1200 živočichů. $\frac{3}{4}$ z nich najdeme pouze tady. Takové rostlině nebo živočichovi, žijícímu pouze na určitém místě, se říká endemit.

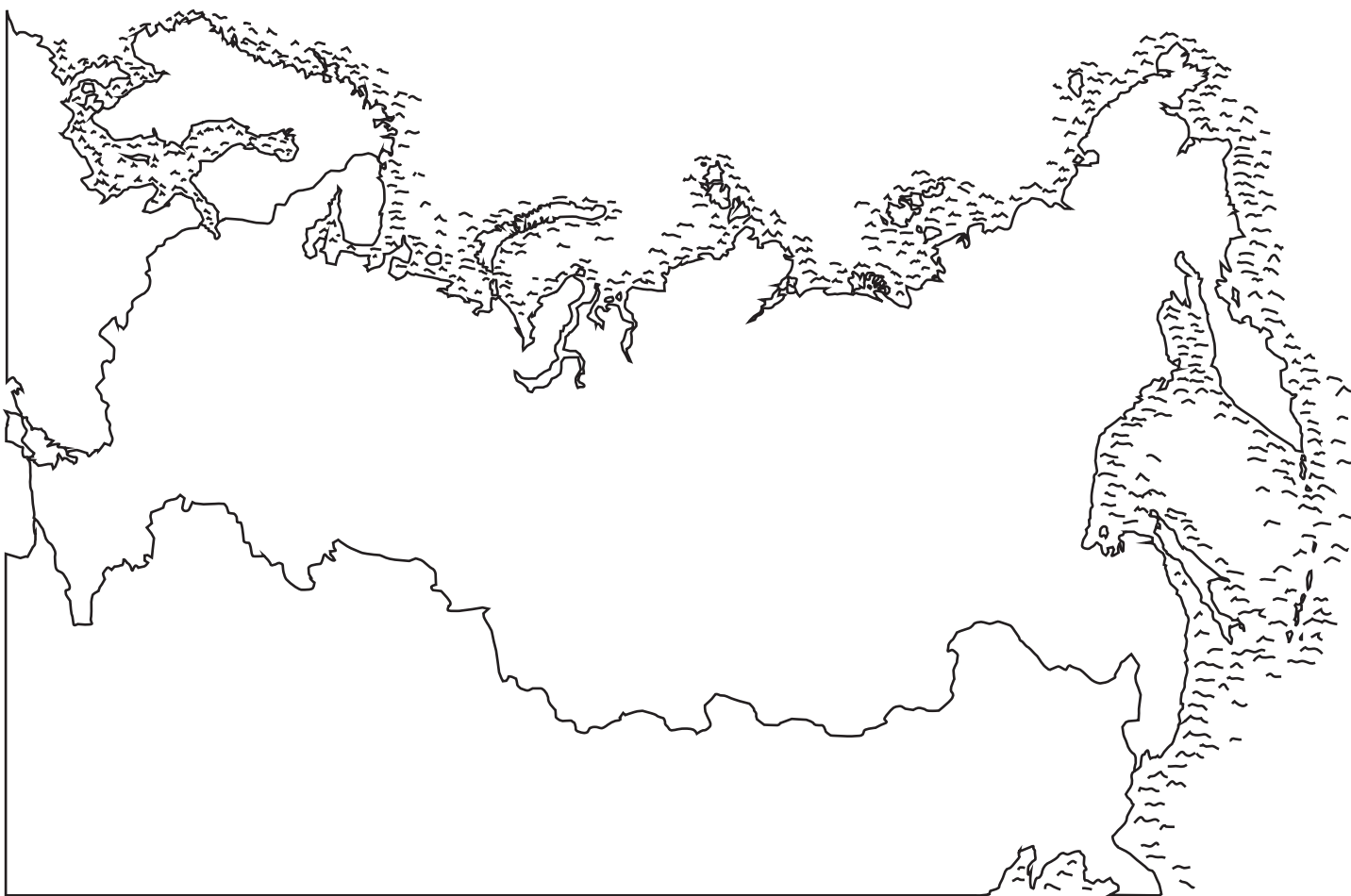
Rusko obklopují moře a oceány. Vezmi si atlas nebo použij internet a najdi jejich jména.

Jaké jsou to oceány?

Rusko je jedinou zemí na světě, jejíž území omývá 13 moří. Vypiš jejich názvy.

METODICKÉ LISTY – VÝTVARNÁ A PRACOVNÍ VÝCHOVA (PL 23–25)

TÉMA: RUSKÁ NEJ

Technika:	Kreslení
Mezioborové vztahy:	Prvouka, Matematika
Výukové metody a strategie:	kreslení pomocí různých pomůcek (voskovky, pastelky, fixy), samostatná práce
Časová dotace:	2 vyučovací hodiny
Vzdělávací cíle:	opakování informací o nejznámějších ruských přírodních i kulturních zajímavostech
Pomůcky:	fotografie, pastelky, voskovky, fixy, pracovní listy (PL23–25)

Postup:

Toto téma je opakovací, navazuje na informace, které jsou žákům známe z předchozích předmětů.

Nejprve se zeptáme žáků *Co se vám vybaví jako první, když se řekne Rusko?* Předpokládáme, že mezi odpověďmi se objeví **zima, obrovská země, Moskva, matrjoška**.

První úkol navazuje na pracovní a metodické listy k tématu Počasí v Matematice, kde se žáci dozvěděli o klimatických podmínkách ruské Sibiře. Rozdáme žákům **PL23** a necháme je vytvořit obrázek ruské zimy. Měli by pracovat především se studenými barvami.

Další úkoly navazují na pracovní a metodické listy vlastivědného tématu v Prvouce – vlajka, sousední státy, hlavní město, další velká města. Žáci se v nich seznámili s nejznámějšími moskevskými nej, mezi která patří matrjoška nebo Car kolokol.

Rozdáme žákům **PL24** a ukážeme jim fotografie typických ruských matrjošek. Žáci pracují samostatně, vyplňují šablonu různými vzory podle vlastní fantazie. Každá matrjoška tak bude originální.

Rozdáme žákům **PL25** a ukážeme jim fotografie největšího zvonu na světě, kterým je moskevský Car kolokol. Žáci pracují samostatně, vybarvují šablony podle vlastní fantazie. Pro tento úkol je vhodné, aby žáci zkusili použít různé geometrické vzory.

Car kolokol

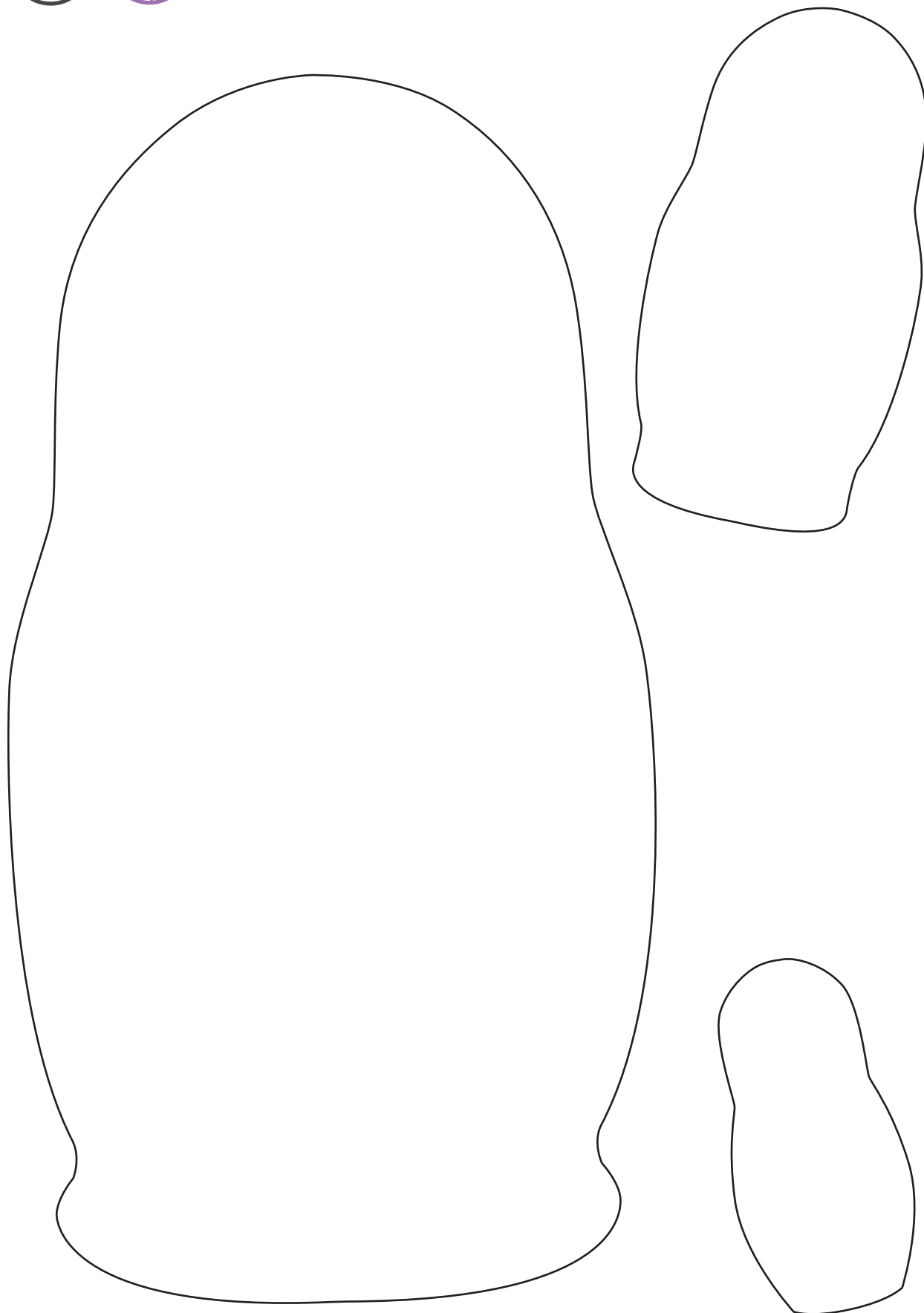

**Nakresli, jak si představuješ zimu na ruské Sibiři.
Použij především studené barvy.**

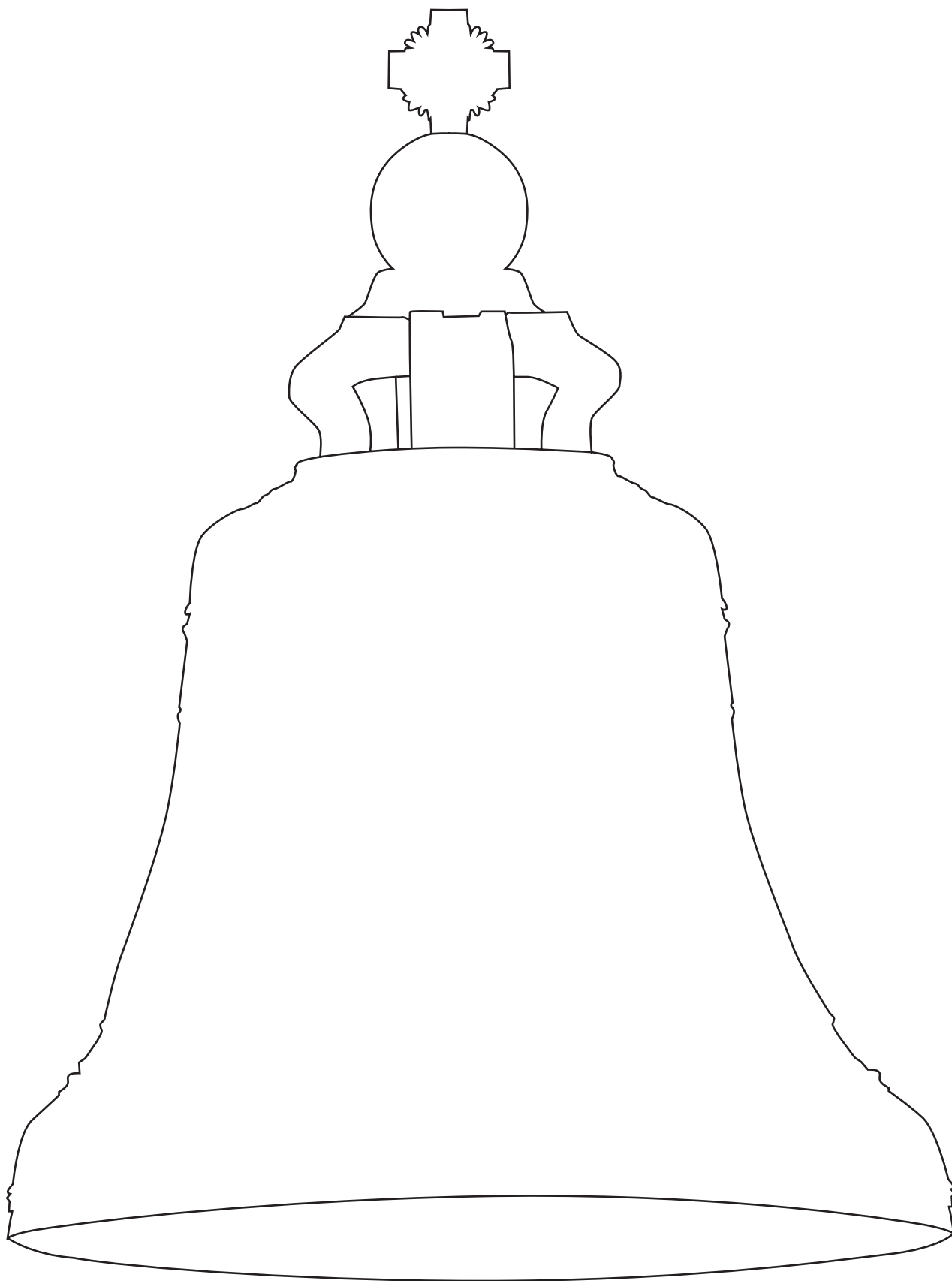

Nakresli a vybarvi svou matřošku.

Car-kolokol je obrovský zvon vystavený v Moskevském kremlu. Váží skoro 202 tuny a měří 6 m na výšku a více než 6 m v průměru. Nakresli a vybarvi svůj vlastní zvon.

METODICKÉ LISTY – VÝTVARNÁ A PRACOVNÍ VÝCHOVA

TÉMA: RUSKÉ VÝTVARNÉ TRADICE

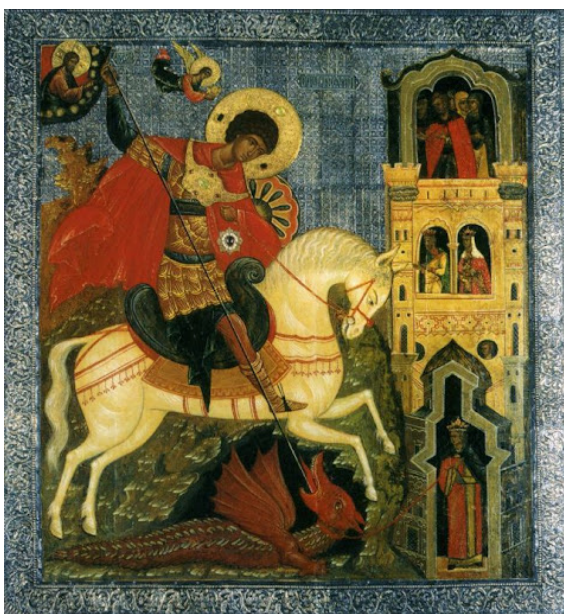
Rusko bylo známé svou školou ikonového malířství. Slovo „ikona“ je doslovně překládáno z řečtiny jako „obraz“. Malíři zobrazovali obličej Krista a Matky Boží, stejně jako dalších svatých.

Mezi ruská tradiční řemesla patří paličkování, řezbářství, kovolitectví, kovářství nebo zlatnictví. Ve světě jsou známé šátky z Pavlovského Posadu, hřejivé šály z Orenburgu, podnosy z městečka Žostovo, lakované šperkovnice z Fedoskina nebo křišťálové sklo z města Gus-Khrustalny.

Známé jsou hračky Dymkovo – jejich výroba je jedno z nejstarších ruských lidových řemesel. Hračky vznikaly v 15. až 16. století. Zpočátku se jednalo o jasné barevné píšťalky z hlíny zobrazující zvířata. Postupem času řemeslníci začali vytvářet figurky žen, dětí i mužů.

Populární jsou různé techniky malování na dřevo, nejslavnější je chochloma, dekorativní malba dřevěného nábytku a nádobí jako jsou lžice, poháry, dózy, talíře apod. Tvoří ji červená, zelená a černá barva na zlatém pozadí. Používají se olejové barvy smíchané s práškovým cínem. Výrobek se následně nalakuje a zapéká při teplotě okolo 150 °C, což způsobí, že povrchová vrstva má trvanlivější vlastnosti a je odolná proti vlhkosti. Tradičně se malují rostlinné motivy, jako jsou různé květy, bobule apod.

Inspirovat se můžeme také výtvarnými technikami z [Metodiky Bedýnky příběhů – Rusko](#).

Ikona sv. Jiří

Pavlovoposadský šátek

Technika:	Malování na dřevo
Mezioborové vztahy:	Prvouka
Výukové metody a strategie:	malba akrylovými barvami na dřevěný podklad
Časová dotace:	1 vyučovací hodina
Vzdělávací cíle:	seznámení s tradičním uměleckým řemeslem – chochlomskou malbou, seznámení a práce s akrylovými barvami
Pomůcky:	vytištěné ukázky ruského malovaného nádobí. Dřevěné vařečky (jsou k sehnání v obchodech Pepco, Ikea), akrylové barvy, větší ploché štětce, menší kulaté štětce na drobnější práce, kelímky na vodu, hadříky, případně bezbarvý lak na dřevo

Postup:

- 1) Žáci si prohlédnou vytištěné ukázky ruského malovaného nádobí.
- 2) Každý z žáků dostane jednu dřevěnou vařečku.
- 3) Následně si žáci vyberou barvy. Tradičními barvami chochlomy jsou černá, červená a zlatá. Necháme však na žácích, jaké barvy si zvolí.
- 4) Žáci na vařečky malují ornamenty. Buď se mohou inspirovat tradičními rostlinnými ornamenty (květy, bobule apod.), anebo mohou tvořit podle své fantazie.
- 5) Po zaschnutí barvy je možné (ale ne nutné) vařečky přetřít bezbarvým lakem na dřevo.

Akrylovými barvami můžeme zdobit různé typy materiálů. Oblíbená je malba na dřevo, pomalovat můžeme například dřevěné korále, které si žáci poté navléknou na barevné provázky. Dále je možné využít dřevěné hrací kostky nebo krabičky. Malovat se dá také na starý kus nábytku.

U většiny drobných předmětů nebo v případě malby odřezků tvoří žáci samostatně. Malování nábytku můžeme pojmout jako skupinovou práci. Dřevěné odřezky můžeme sehnat u truhláře. Z odřezků je možné postavit například i domeček nebo hrad a barvami namalovat dveře, okna apod. Malování na dřevěné odřezky bývá u žáků velmi oblíbené.

Ukázky ruského malovaného nádobí a hraček:

- [Chochloma](#)
- [Ornamenty ruského severu](#)
- [Hračky Dymkovo](#)
- [Žostovská malba](#)
- [Fedoskino](#), lakovaná miniatura
- Více o ruských řemeslech [ZDE](#)

Dymkovský krocan

Chochloma

METODICKÉ LISTY – VÝTVARNÁ A PRACOVNÍ VÝCHOVA

TÉMA: VÁNOCE

Vánoce Rusové slaví podle pravoslavných tradic, tedy o 14 dní později než u nás (kvůli rozdílu mezi starším juliánským a novějším gregoriánským kalendářem). Příprava na svátky začíná pro pravoslavně věřící již 28. listopadu předvánočním půstem, který trvá až do 6. ledna, v předvečer vánočního svátku (Rožděstvěnskij sočelnik) je předepsán půst nejprísnější. Jíst je dovoleno až večer po bohoslužbě – po vysvitnutí první hvězdy.

Po zákazu Vánoc v roce 1918 upadly zvyky v zapomnění. Nyní slaví většina Rusů místo klasických Vánoc Nový rok s jolkou (ozdobený stromeček) a dárky od dědy Mráze, který přijíždí na saních tažených koňským trojspřežím. Cestuje až ze vzdálené Čukotky a doprovází ho vnučka Sněhurka v bílém kožíšku ušitém z hranostajů. Zvláštní je pojem Starý Nový rok, který připadá na půlnoc ze 13. na 14. ledna.

Více o Vánocích v Rusku [ZDE](#).

Pravoslavná vánoční bohoslužba

Tradiční zobrazení Dědy Mráze a Sněhurky

Technika:	Vánoční ozdoby z vaty
Mezioborové vztahy:	Prvouka
Výukové metody a strategie:	práce s různými typy výtvarných materiálů (vata, různých druhů papíru, látky)
Časová dotace:	1 vyučovací hodina
Vzdělávací cíle:	seznámení se tradičními ruskými vánočními zvyky
Pomůcky:	vata, bavlnky, tvrdý papír, nůžky, lepidlo Herkules, ploché štětce na lepidlo, třpytky

Postup:

- 1) Z tvrdého papíru vystříhneme hvězdičky.
- 2) Obalíme vatou a omotáme barevnou bavlnkou, na konci vytvoříme očko na zavěšení.
- 3) Štětcem opatrně nanese na vatu trochu tekutého lepidla a ozdobíme třpytkami.
- 4) Necháme zaschnout. Vánoční ozdoba jako od prababičky je hotová.

Vánoční ozdoby se kdysi vyráběly v rodinném kruhu či ve škole. Kolekce ozdob tak byly každoročně doplňovány o ručně vyráběné vatové figurky, dále o ozdoby ze skládaného papíru, řetězy, ozdoby z lepenky nebo barevného krepového papíru. Nejstarší vánoční ozdoby z vaty, různé ručně vyráběné vatové figurky, byly tradičně oblékány do krepového papíru s látkovými aplikacemi a doplňovány papírovými tvářemi. V Rusku se vánoční (resp. novoroční) stromeček často zdobí zavěšenými bon-bonky.

METODICKÉ LISTY – VÝTVARNÁ A PRACOVNÍ VÝCHOVA

TÉMA: VELIKONOCE

Pravoslavné Velikonoce se v Rusku slaví o něco později stejně jako další církevní svátky. Pravoslavná tradice je totiž založena na starém juliánském kalendáři, kde se k výpočtu dat pro velikonoční svátky používá jiný systém než u nás, vycházející z tabulek zvaných paschalie. Velikonoce se tak běžně slaví první neděli po jarní rovnodennosti a úplňku.

Pro ruské věřící patří Velikonoce, které nesou v Rusku název Pascha, k nejdůležitějším svátkům v roce. Symbolizují nový život, znovuzrození. Předchází jim půst, který trvá sedm týdnů, ten je však dnes dodržovaný již zcela výjimečně. Velikonoce se v Rusku slaví po celý týden a vrcholí Velikonoční nedělí. Na Bílou sobotu probíhají bohoslužby, lidé se v průběhu celého týdne scházejí, dávají si drobné dárky, barví se vajíčka, pečou se kuliče (připomínají naše mazance, ale s polevou nahoře) a připravuje se tvarohová pascha.

Kulič

Tvarohová pascha

Více o Velikonocích v Rusku [ZDE](#) a [TADY](#).

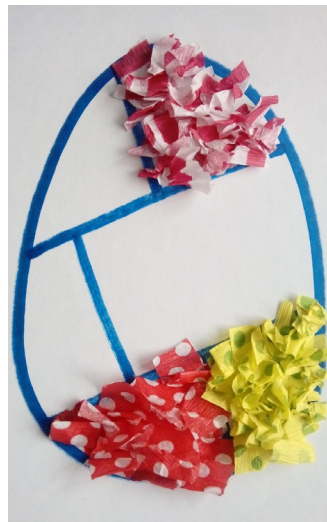
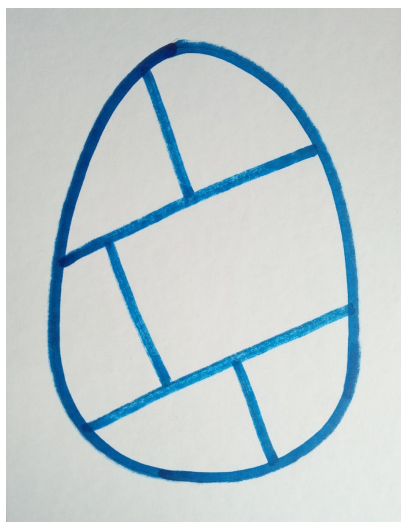

Technika:	Velikonoční obrázek
Mezioborové vztahy:	Prvouka
Výukové metody a strategie:	práce s různými druhy papíru a s šablonami
Časová dotace:	1 vyučovací hodina
Vzdělávací cíle:	seznámení s tradicemi pravoslavných Velikonoc, vytváření velikonoční ozdoby
Pomůcky:	čtvrtka, nůžky, tyčinkové lepidlo Herkules, barevné papíry, tužka, šablona vajíčka (kohoutka, kuřátka)

Postup:

- 1) Obkreslíme šablonu.
- 2) Tužkou rozdělíme obrázek na několik částí, které pak budeme vyplňovat papíry různé barvy.
- 3) Nastříháme barevné papíry na kousky cca 2x2 cm.
- 4) Naneseme lepidlo na část obrázku, do níž budeme lepit jednu barvu. Nenatíráme celý obrázek.
- 5) Každý kousek barevného papíru trochu zmáčkne a pomocí tužky přitlačíme na čtvrtku podle obrysu.

Jako variantu můžeme použít natrhané kousky krepového papíru, ze kterého tvoříme kuličky a dále pokračujeme stejným postupem.

METODICKÉ LISTY – ANGLICKÝ JAZYK

Mezioborové vztahy:	Český jazyk a literatura, Prvouka
Výukové metody a strategie:	výklad, samostatná a skupinová práce, hra
Časová dotace:	1 vyučovací hodina
Vzdělávací cíle:	procvičení znalostí o Rusku, ruské geografii, flóře, fauně v anglickém jazyce
Pomůcky:	tabule, interaktivní tabule, psací potřeby

Postup:

Hra Bingo!

- 1) Každý žák si připraví tabulku, která bude mít 25 políček (5x5).
- 2) Do políček si žáci náhodně zapíší slova k tématu Rusko (Později můžeme použít i jiná témata, jako jsou např. hračky, zvířata, barvy, čísla.).
- 3) Hra spočívá v tom, že budeme my nebo žáci sami říkat slova z předem dané slovní zásoby, a ten, kdo je má uvedené ve své tabulce, si slovo přeškrtně.
- 4) Vyhrává ten žák, který bude mít nejdříve vyškrtnuté celé 3 řádky buď horizontálně, nebo vertikálně. Se zaškrtnutím posledního slova vykřikne Bingo! a hru vyhrál.

Můžeme použít např. tato slova:

Rusko – Russia	Sibiř – Siberia	zlato – gold
Evropa – Europe	sníh – snow	polární záře – polar lights
Asie – Asia	led – ice	kosmonaut – cosmonaut
Antarktida – Antarctica	moře – sea	chrám – temple
Moskva – Moscow	oceán – ocean	boršč – borsch
Petrohrad – Petersburg	tuleň – seal	pelmeně – pelmeni
Soči – Sochi	sob – reindeer	matrjoška – matryoshka
Ural – Ural mountains	vlak – train	
Kavkaz – Caucasus	čaj – tea	

METODICKÉ LISTY – ANGLICKÝ JAZYK (PL 26)

Mezioborové vztahy:	Český jazyk a literatura, Prvouka
Výukové metody a strategie:	výklad, skupinová a párová práce, samostatná práce, prezentace, diskuze, rozhovor
Časová dotace:	1 vyučovací hodina
Vzdělávací cíle:	procvičení slovesa <i>to be</i> a slovní zásoby týkající se vlastností osob, tvorba vět v angličtině v kontextu oblíbené pohádky Mrazík
Pomůcky:	tabule, interaktivní tabule, pracovní list (PL26), psací potřeby

Postup:

Úkolem žáků je vytvářet věty k obrázkům hlavních postav z populární pohádky Mrazík. Při tomto úkolu si procvičí slovíčka týkající se vlastností jednotlivých postav a také sloveso TO BE. Rozdáme žákům **PL26** a společně si projdeme zadání úkolu. Slovíčka, která neznají, si vysvětlíme. Poté je necháme samostatně úkol vypracovat. Po dokončení společně procházíme a kontrolujeme.

Pokračujeme dále a ptáme se žáků, zda si pamatují i jiné postavy, které v pohádce vystupují, a jestli by o nich dokázali vytvořit věty (loupežníci, Nastěňčin otec a macecha, Nastěňčin ženich, kocour Baby Jagy atd.)

Kdo pohádku neviděl a nezná, může ji zhlédnout [ZDE](#).

Víte, že Mrazík je ruská pohádka? Ke každé postavě z pohádky přiřaď jméno a slova, která postavu popisují. Poté z přiřazených slov vytvoř věty.

Slovíčka: pretty, red scarf, Mrazik, ~~good-looking~~, old, elegant, young, Nastienka, ugly, dirty, Baba Yaga, Marfusha, red cheeks, white hair and beard, big nose, rich, ~~Ivan~~

	<p>His name is</p> <p>He is good-looking.</p>
	
	
	
	

METODICKÉ LISTY – HUDEBNÍ VÝCHOVA

Mezioborové vztahy:	Český jazyk a literatura, Další cizí jazyk, Výtvarná výchova
Výukové metody a strategie:	výklad, čtení, řízená diskuse, kladení otázek, rozhovor, práce s textem, poslech, práce s videem
Časová dotace:	2 vyučovací hodiny
Vzdělávací cíle:	seznámení s ruskou lidovou hudební tradicí, ruskou hymnou a ruskými hudebními skladateli
Pomůcky:	počítač s funkčním zvukem nebo interaktivní tabule, papír A3, fixy, pastelky, voskovky

Postup:

Na úvod se zeptáme žáků *Víte, co to je lidová píseň? Znáte nějakou českou lidovou písničku?*

Poté jim pustíme ruskou píseň **Kalinka**, která je v Rusku považována za lidovou. Ve skutečnosti však slova i hudbu napsal roku 1860 hudební skladatel, literát a folklorista Ivan Petrovič Larionov. Světové proslulosti dosáhla díky přepracování od Alexandra Alexandrova v podání pěveckého sboru, který Alexandrov v roce 1928 založil – slavní Alexandrovci.

Ptáme se žáků *O čem si myslíte, že se v písni zpívá? Rozuměli jste některým slovům?* Potom si společně vysvětlíme obsah písně a zkusíme si s žáky první sloky písničky společně zazpívat. Transkripci do latinky můžeme ukázat na interaktivní tabuli.

Калинка (ruský text, úryvek)

Калинка, калинка, калинка моя!
В саду ягода малинка, малинка моя!

Ах, под сосною, под зеленою,
Спать положите вы меня!
Ай-люли, люли, ай-люли,
Спать положите вы меня.

Калинка, калинка, калинка моя!
В саду ягода малинка, малинка моя!

Kalinka (transkripce do latinky)

Kalinka, kalinka, kalinka moja!
V sadu jagoda malinka, malinka moja!

Ah, pod sosnoju, pod zelenoju,
Spat' položite vy menja!
Aj-ljuli, ljuli, aj-ljuli,
Spat' položite vy menja.

Kalinka, kalinka, kalinka moja!
V sadu jagoda malinka, malinka moja!

Kalinka (překlad do češtiny)

Kalinko, kalinko, kalinko moje!
V sadu bobulko malinká, malinká moje!

Ach, pod sosnu, pod zelenou,
položte mne spát!
Aj-ljuli, ljuli, aj-ljuli, ljuli,
položte mne spát!

Kalinko, kalinko, kalinko moje!
V sadu bobulko malinká, malinká moje!

Seznámíme žáky s ruskou státní hymnou, nejprve si společně poslechneme první sloky – **Ruská hymna s titulky**. Poté je krátce seznámíme s její historií.

Ruská státní hymna nese oficiální název Státní hymna Ruské federace. Byla přijata v prosinci 2000. Hymna nebyla nová, nýbrž staronová – Rusko se v tomto roce vrátilo k hudbě hymny z časů Sovětského svazu, avšak se změněnými slovy.

Hudbu napsal Alexandr Alexandrov, zakladatel armádního pěveckého sboru Alexandrovci. Poprvé byla píseň použita v roce 1939 jako hymna bolševické strany. V roce 1944 se stala hymnou Sovětského svazu, když nahradila do té doby používanou Internacionálu. Více o ruské hymně si přečteme [ZDE](#).

Slova hymny (český překlad)

Rusko – náš posvátný stát,
Rusko – naše milovaná země.
Ohromná vůle, veliká sláva –
To je tvůj věčný odkaz!

Sláva tobě, Vlasti naše svobodná,
Letitý svazek bratrských národů,
Národní moudrost daná nám předky!
Sláva tobě, země! Jsme na tebe hrdí!

Od jižních moří až do polárních krajin
Táhnou se naše lesy a pole
Jediná jsi na světě! Jsi jedinečná –
Bohem chráněná rodná země!

Sláva tobě, Vlasti naše svobodná...

Veliký prostor pro sny i život.
Otevírají nám budoucí léta.
Sílu nám dává věrnost Vlasti.
Tak bylo, tak je a navždy bude.

Sláva tobě, Vlasti naše svobodná...

Ruští skladatelé

Zeptáme se žáků, jestli znají nějakého ruského skladatele nebo slyšeli hudbu, kterou považují za ruskou. Poté jim pustíme ukázky:

a) klasická hudba **Petra Čajkovského**

- Louskáček, Květinový valčík
- Labutí jezero

Po ukázce se žáků ptáme *Jak se vám hudba líbila? Už jste ji někdy slyšeli? Pokud ano, při jaké příležitosti?* Můžeme žáky vyzvat, aby popsali, co si při poslechu hudby představovali, nebo je vyzveme, aby své představy zkusili nakreslit.

Květinový valčík v netradičním pojetí – hudba je představená v kreslené podobě: **Jak nakreslit hudbu.**

Petr Iljič Čajkovskij byl slavný ruský hudební skladatel. Je označován za jednoho z hlavních tvůrců hudebního romantismu. Mezi nejznámější díla patří tři poslední symfonie č. 4–6, opery *Piková dáma* a *Evžen Oněgin*, balety *Labutí jezero*, *Šípková Růženka* a *Louskáček*. Třikrát navštívil Prahu, 6. prosince 1888 dirigoval českou premiéru opery *Evžen Oněgin*. Více o životě Čajkovského se dozvíme **ZDE**.

b) skladba **Let čmeláka Nikolaje Rimského Korsakova**

Nejprve si žáci poslechnou tři nebo čtyři nahrávky a zkusí je v několika větách porovnat, například proč se jim zdála jedna zábavnější než druhá atd.

Hudba se skládá z tónů, které mají různou barvu a výšku, znějí silně nebo slabě. Jako celek na nás působí daná skladba vesele, radostně, nebo naopak smutně, něco nám připomíná, můžeme si při ní představovat různé věci.

Povídáme si s žáky, jak na ně hudba působí. Žáci poté pomocí barev, tvarů a linií zkusí zachytit pocity, které v nich vyvolala. Použijí pastelky, voskovky, fixy. Na podobné kreslení jsou nejlepší velké papíry, např. velikosti A3.

Nikolaj Andrejevič Rimskij Korsakov byl významný romantický ruský hudební skladatel a pedagog (vyučoval harmonii a orchestraci, již byl mistrem).

Nejznámějším dílem Rinského Korsakova je krátká skladba Let čmeláka, jehož původní verze byla napsaná pro orchestr. Existuje nesčetné množství variant tohoto velmi populárního hitu klasické hudby.

Ukázky:

- **Orchestr**
- **Klavír i s vizualizací**
- **Dvě basy** (na obě hraje Lev Weksler)
- **Boomwhackers** (roury)
- **Metalová verze**
- **Rekord do Guinnessovy knihy**

Skladatel byl členem umělecké skupiny zvané „Pětka“ nebo též „Mocná hrstka“. Jeho díla jsou často inspirována náměty z oblasti lidové slovesnosti (zejména pohádek). Jako první předložil svou představu synestetického (vícesmyslového) vnímání hudby (sluch a zrak), kde je určitému tónu pevně přiřazena konkrétní barva:

Nota	Barva
C	bílá
D	žlutá
E	safírová modř
F	zelená
G	zlatá
A	růžová
H	tmavě modrošedá

Více o životě a tvorbě Rinského Korsakova se dozvíme **ZDE**.

METODICKÉ LISTY – TĚLESNÁ VÝCHOVA

Mezioborové vztahy:	Další cizí jazyk
Výukové metody a strategie:	pohybová hra
Časová dotace:	1 vyučovací hodina
Vzdělávací cíle:	osvojení si nových ruských slovíček, individuální pohybový rozvoj a samostatné cvičení žáků
Pomůcky:	pouze vlastní svaly

Postup:

Kámen, nůžky, papír!

Také v Rusku znají oblíbenou hru Čechů *Kámen, nůžky, papír!* Zahrajeme si ji proto v ruštině, a naučíme se tak nová slovíčka.

V ruštině se *Kámen, nůžky, papír* řekne: **Камень, ножницы, бумага**, [kameň, nožnicy, bumaga]. Více [ZDE](#).

- 1) Připravíme si pár cviků, které budou muset prohrávající týmy dělat. Např. dřepy, kliky, sedy lehy, angličáky nebo běh z jedné strany tělocvičny na druhou.
- 2) Naučíme žáky říkat: *Kámen, nůžky, papír* v ruském jazyce.
- 3) Poté je rozdělíme do dvou nebo tří skupin tak, aby jich byl v každém družstvu stejný počet.
- 4) Z každé skupiny si žáci vyberou jednoho zástupce (který se v průběhu hry může měnit).
- 5) Zástupci vyjdou z řady a budou spolu hrát hru *Kámen, nůžky, papír!* (v ruském jazyce). Ty dva týmy, které hru prohrály, musí za trest vykonat aktivitu, kterou pro ně vymyslíme. Např. 10 angličáků.
- 6) Pokud se vybranému zástupci nebude ve hře dařit, ostatní členové týmu si mohou zvolit někoho jiného.
- 7) Vyhrává tým, který nejvícekrát vyhrál.

POUŽITÉ ZDROJE

[CIT. 2022-06-14] DOSTUPNÉ POD LICENCÍ PUBLIC DOMAIN
A CREATIVE COMMONS Z:

WWW:

- https://inbaze.cz/wp-content/uploads/2020/07/ruska_pohadka.pdf
- <https://inbaze.cz/publikace-a-metodicke-materialy/#bedynky>
- https://en.wikipedia.org/wiki/File:World_Official_languages.png
- <https://inbaze.cz/publikace-a-metodicke-materialy/#bedynky>
- <https://www.google.com/url?q=https://www.skolapelican.com/uzasne-krasny-ziv-ot-aneb-kdyz-rustina-mate/&sa=D&source=editors&ust=1621847097158000&usg=AOv-Vaw3LpNxXzDvTZg5G7Bvv2fq>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Bajkal>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Moskva>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Pol%C3%A1rn%C3%AD_z%C3%A1%C5%99e
- https://www.idnes.cz/cestovani/kolem-sveta/jak-a-kde-nejlepe-pozorovat-polarni-zari.A120317_1749799_igsvet_skr
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Matrjo%C5%A1ka>
- <https://worldpostalcode.com/>
- <http://transsiberian.info/map.htm>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Sergej_Witte
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Irkutsk>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Bajkal>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Chabarovsk>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Petrohrad>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Vladivostok>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Juli%C3%A1nsk%C3%BD_kalend%C3%A1%C5%99e
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Atlantsk%C3%BD_oce%C3%A1n
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Tich%C3%BD_oce%C3%A1n
- https://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Ceskoslovensk%C3%A9_legie
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Sibi%C5%99sk%C3%A1_anab%C3%A1ze
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Rusk%C3%A1_ob%C4%8Dansk%C3%A1_v%C3%A1lka
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Transsibi%C5%99sk%C3%A1_magistr%C3%A1la
- <https://cs.aroundtravels.com/article-about-russia/flag-russia-photo-history-meaning-colors.html>

- <https://rusky-jazyk0.webnode.cz/moskva/>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Velk%C3%A9_divadlo
- <https://www.radynacestu.cz/magazin/bolsoj-teatr/>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Car_kolokol
- <https://www.radynacestu.cz/magazin/chram-vasila-blazeneho/>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Petrohrad>
- <http://www.petrohrad.cz/>
- <http://www.halonoviny.cz/articles/view/45700100>
- <https://zpravy.tiscali.cz/mnoukajici-strazci-slavnych-del-umi-lovit-mysi-i-predpov-dat-budoucnost-338558>
- <https://www.novinky.cz/cestovani/exotika-a-amerika/clanek/co-ukryva-ermitaz-desitky-kocek-v-podzemi-a-sbirky-cennejsi-nez-ty-v-louvru-156765>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Ermit%C3%A1%C5%BE#/map/0>
- <https://ifenomen.cz/zajimavosti/26-pozoruhodnych-faktu-o-rusku>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cern%C3%A9_mo%C5%99e
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Kaspick%C3%A9_mo%C5%99e
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Ji%C5%BEn%C3%AD_Osetie
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Abch%C3%A1zie>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Montes_Caucasus
- https://cs.wikipedia.org/wiki/P%C5%99ivr%C3%A1cen%C3%A1_stra-na_M%C4%9Bs%C3%ADce
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Prom%C3%A9theus>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/H%C3%A9rakl%C3%A9s>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Elbrus>
- <https://ifenomen.cz/zajimavosti/26-pozoruhodnych-faktu-o-rusku>
- https://www.zoodecin.cz/new/cz/?p=clanky/kozorozec-kavkazsky_1#.YKtg4JMzZQ0
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Bajkal>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Selenga>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Angara>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Jenisej>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Severn%C3%AD_ledov%C3%BD_oce%C3%A1n
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Tich%C3%BD_oce%C3%A1n
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Atlantsk%C3%BD_oce%C3%A1n
- <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2734760-co-prozradi-o-rusku-mapy-je-obr-s-prokletou-rovinou-uvezneny-v-zamrzlem-mori>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Car_kolokol
- <https://inbaze.cz/publikace-a-metodicke-materialy/#bedynky>

- https://www.google.com/search?q=chochloma&tbm=isch&source=lnms&sa=X-&ved=0ahUKEwjllrjAqsXsAhUljosKHfw7AncQ_AUICygB&biw=1777&bih=876&dpr=0.9#imgrc=ZgmzDHhbnrYy6M
- https://www.google.com/search?q=%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B2%D1%8F%D0%BD%D0%BD%D0%B0%D1%8F+%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%B-F%D0%B8%D1%81%D0%BD%D0%B0%D1%8F+%D0%BF%D0%BE%D1%81%D-1%83%D0%B4%D0%B0+%D1%80%D1%83%D1%81%D1%81%D0%B-A%D0%B8%D0%B9+%D1%81%D0%B5%D0%B2%D0%B5%D1%80&tbm=isch&ved=2ahUKEwjg-OtrMXsAhXHAewKHc6IAgcQ2-cCegQIABAA&oq=%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B2%D1%8F%D0%BD%D0%BD%D0%B0%D1%8F+%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BD%D0%B0%D1%8F+%D0%B-F%D0%BE%D1%81%D1%83%D0%B4%D0%B0+%D1%80%D1%83%D1%81%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9+%D1%81%D0%B5%D0%B2%D0%B5%D1%80&gs_lcp=CgNpbWcQDFDn3gRYn_kEYMeIBWgAcAB4AIABa4gB-gmSAQQxMi4y-mAEAoAEBqgELZ3dzLXdpei1pbWfAAQE&scclient=img&ei=6_uPX6PiCMeDsAfOkYo-4&bih=876&biw=1777
- https://www.google.com/search?q=hra%C4%8Dky+dymkovo&tbm=isch&ved=2ahUKEwjz4JTWrMXsAhVBtaQKHfQvBBwQ2-cCegQIABAA&oq=hra%C4%8Dky+dymkovo&gs_lcp=CgNpbWcQAzoFCAAQsQM6AggAUOSJAViE6gFg_O0BaAFwAHgEgAG-jA4gB9iqSAQo0MS44LjMuMC4xmAEAoAEBqgELZ3dzLXdpei1pbWewAQDAAQE&scclient=img&ei=P_yPX7PFM8HqkgX035DgAQ&bih=876&biw=1777#imgrc=-QD-cmbks-D3QqM
- https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%BDostovsk%C3%A1_malba
- <https://www.stoplusjednicka.cz/sperkovnice-z-ruskeho-fedoskina-dedictvi-v-podobe-rucne-malovanych-krabicek>
- <http://docplayer.cz/82383210-Masarykova-univerzita-filozoficka-fakulta-ustav-slavis-tiky-centra-vybranych-ruskych-lidovych-remesel-z-hlediska-cestovniho-ruchu.html>
- <https://rusko.svetadily.cz/clanky/Vanoce-v-Rusku-se-slavi-dvakrat>
- <http://www.obrazkovysvet.cz/vismo/dokumenty2.asp?id=1203&p1=1577>
- <https://www.prekladymartina.cz/velikonocni-special-3-ruske-zvyky-a-tradice/>
- https://www.youtube.com/watch?v=7yKy1t0Lx2s&ab_channel=%D0%93%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%B0%D0%B4%D0%B8%D0%B9%D0%93%D0%BE%D0%BD%D1%87%D0%B0%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Latinka>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Ce%C5%A1tina>
- https://www.youtube.com/watch?v=Ct3pMWmok-Y&ab_channel=JJPasak
- <https://www.mundo.cz/rusko/hymna>

- https://www.youtube.com/watch?v=sGU_0RdvIME&ab_channel=P%C5%99enosydokin
- https://www.youtube.com/watch?v=1M-g1ERJAuA&ab_channel=P%C5%99enosydokin
- https://www.youtube.com/watch?v=4t0jDUQ2aJ4&list=RDCMUcN Vimh35ecf46P_Bt-2AArg&index=5&ab_channel=DoodleChaos
- <https://mistri.muzikus.cz/romantismus/vrcholny-romantismus/petr-iljic-cajkovskij>
- https://www.youtube.com/watch?v=KKgD_wyY7R8&ab_channel=Dechov%C3%B-Dorchester%C4%9BstaHradceKr%C3%A1lov%C3%A9
- https://www.youtube.com/watch?v=M93qXQWaBdE&ab_channel=Rousseau
- https://www.youtube.com/watch?v=kLvC1046t7w&ab_channel=LevWeksler
- https://www.youtube.com/watch?v=3gve3S-XrTI&ab_channel=J.MeadowsProductions
- https://www.youtube.com/watch?v=9Te10RBel6s&ab_channel=LeoMirum
- https://www.youtube.com/watch?v=2Q0WQGQbJbso&ab_channel=GuinnessWorldRecords
- <https://mistri.muzikus.cz/nikolaj-andrejevic-rimskij-korsakov>
- <http://riddle-middle.ru/igry/kamen-nozhnicy-bumaga>
- <https://www.youtube.com/watch?v=TIK4lpY8DRo>

OBRÁZKY:

- <https://news.ru/society/minuvshaya-noch-v-moskve-stala-samoj-holodnoj-za-dva-mesyaca/>
- <https://www.etvnet.com/tv/hudozhestvennyie-filmyi-online/ogon-voda-i-mednyie-trubyi-italian-subtitles-italyanskij-yazyik-subtitrov/734837/>
- <https://milayaya.ru/raznoe/znamenitosti/vasilisa-czar-kashhej-i-morozko-kak-slozhilis-sudby-sovetskih-akterov.html>
- <https://i-fakt.ru/samaya-bolshaya-matreshka-v-mire/>
- <http://diary-culture.ru/blogs/nazipov-ilnur/edinstvenny-v-mire-dorojny-znak-ostorojno-koshki.html>
- <https://www.freepng.es/png-6z96x6/>
- https://commons.wikimedia.org/wiki/Main_Page
- [https://thetruesize.com/#?borders=1~!MTU3OTMwNzk.NDQ3NjY2NA*MzM-1MTE2ODk\(Mzk4MDQzOQ~!CONTIGUOUS_US*MTAwMjQwNzU.MjUwMjM-1MTc\(MTc1\)MA~!IN*NTI2NDA1MQ.Nzg2MzQyMQ\)MQ~!CN*OTkyMTY5Nw.NzMx-NDcwNQ\(MjI1\)Mg](https://thetruesize.com/#?borders=1~!MTU3OTMwNzk.NDQ3NjY2NA*MzM-1MTE2ODk(Mzk4MDQzOQ~!CONTIGUOUS_US*MTAwMjQwNzU.MjUwMjM-1MTc(MTc1)MA~!IN*NTI2NDA1MQ.Nzg2MzQyMQ)MQ~!CN*OTkyMTY5Nw.NzMx-NDcwNQ(MjI1)Mg)
- <https://thereaderwiki.com/en/Beryl>
- <https://educalingo.com/en/dic-tr/malakit>
- <https://www.tradeindia.com/Seller-8722837-MACRO-MINTEC-INTERNATIONAL/Minerals-Refractories-1065.html>

- <https://discover.hubpages.com/education/Why-Diamonds-are-white-and-Graphite-is-black>
- <https://hr.clearancesale2021.ru/category?name=18k%20guldring%20herr>
- <https://cz.pinterest.com/pin/472526185904492713/>
- https://www.zoodecin.cz/?p=clanky/kozorozec-kavkazsky_1#.YKvhVZMzZQ0
- https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:Zoo_033_edited.jpg
- <https://cz.pinterest.com/pin/529665606158853447/>
- https://zen.yandex.ru/media/iu_chan_okino/pasha-istoriia-poiavleniia-na-rusi-kuli-cha-i-pashi-5e9753f77559332f7fd34eed
- <https://bitbat.ru/carskaya-pasxa.html>
- <https://www.csfd.cz/film/33582-mrazik/galerie/>
- <https://www.eslkidstuff.com/Worksheets/PDF/HalloweenDescribe.pdf>
- <https://i.pinimg.com/originals/f3/38/3e/f3383e41efa4bcc8b797226ba6ba16ce.jpg>
- https://pavloposadskie-platki.ru/wp-content/uploads/3907_7296.jpg
- https://schci.ru/sites/default/files/promysly/dymkovskiy_induk.jpg
- https://www.culture.ru/s/slovo-dnya/hohloma/images/tild3361-3363-4230-a161-623638616132_06.jpg
- <https://www.advantour.com/russia/images/traditions/russia-traditions-christmas.jpg>
- https://mirdoshkolyat.ru/wp-content/uploads/2019/12/0_ab6b3_1967e72f_XXL-640x905.jpg

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

